

VUOSIKERTOMUS 1996

WALL

HARTWALL

HARTWALL

Sisältö

Hartwallin perusarvot	1
Hartwall 1836-1996	2
Tiivistelmä	4
Toimitusjohtajan katsaus	5
Toimialakatsaus	8
Kotimaan liiketoiminta	10
Kansainvälinen liiketoiminta	12
• Baltic Beverages Holding AB	12
• Vienti ja duty free -myynti	16

Sisältö

Tietoa osakkeenomistajille	17
Hallituksen toimintakertomus	18
Tuloslaskelma	21
Tase	22
Rahoitusanalyysi	24
Rahoitusriskit ja niiden hallinta	25
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	27
Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot	28
Konsernin tunnusluvut	32
Osakekohtaiset osakeantioikaistut tunnusluvut	33
Tietoa Oy Hartwall Ab:n osakkeista	34
Voitonjakoehdotus	35
Tilintarkastuskertomus	35
Hallinto ja organisaatio	36
Yhteystiedot	38







Hartwallin perusarvot

Hartwallin liiketoimintaa ja kaikkien hartwallilaisten työskentelyä ohjaa viisi perusarvoa, jotka ovat kuluttajalähtöisyys, asiakaskeskeisyys, hyvä kannattavuus, usko yksilöön sekä vastuullisuus.

Kuluttajalähtöisyys

Kuluttajalähtöisyys tarkoittaa sitä, että vastaamme kuluttajatarpeiden muutoksiin ennakoidusti innovatiivisella tuote- ja pakkauskehityksellä. Myyntimme ja jakelumme huolehtivat siitä, että tuotteemme ovat helposti ja kattavasti kuluttajien saatavilla. Tuotantomme huolehtii juomamerkkimme pysyvistä korkeasta laadusta.

Asiakaskeskeisyys

Asiakaskeskeisyyden ydin on sellaisten toimintatapojen ja yhteistyömuotojen kehittäminen, jotka lisäävät asiakkaidemme omaa myyntiä. Se on keskeinen lisäarvo, jonka tarjoamme asiakkaillemme sekä vähittäiskauppa-, ravintola että palvelusektorilla.

Hyvä kannattavuus

Hyvä kannattavuus on kaiken liiketoiminnan keskeinen edellytys. Siksi sen varmistaminen on jokaisen hartwallilaisen vastuulla. Myyntimme ja markkinointimme tehtävänä on toteuttaa määrittelemämme tuottotavoitteet. Tuotantomme ja jakelumme vastaavat mahdollisimman hyvästä kustannustehokkuudesta.

Usko yksilöön

Uskomme kaikkien hartwallilaisten kykyyn ja haluun saavuttaa sekä omat että yhtiön tavoitteet, niin yksilöinä kuin ryhmien jäseninä. Jokaisella hartwallilaisella on yksilö- tai ryhmäkohtainen tehtäväkuva. Vuosittaisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan säännöllisissä palaute- ja kehityskeskusteluissa.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on kiinteä osa yhtiömme historiaa ja yrityskulttuuria. Noudatamme kaikissa yhteyksissä hyvää liikemiestapaa ja -etiikkaa ja kannamme yhtiönä oman yhteiskunnallisen ja ympäristönsuojelullisen vastuun.

Hartwall 1836-1996

Oy Hartwall Ab:n virallinen syntymäpäivä on 2. helmikuuta 1836. Aleksis Kivi oli syntynyt kaksi vuotta aiemmin, ja Kalevalan ensimmäisen laitoksen julkaisemisesta oli kulunut vuosi. Samana vuonna Suomen ja Ruotsin välillä käynnistyi säännöllinen höyrylaivaliikenne, ja seuraavana vuonna Samuel Morse antoi aakkosille uuden muodon.

Senaatin talousosasto myönsi toimilupakirjan vuorikomisari, filosofian tohtori Victor Hartwallille. Hänen perustietonsa Skandinavian vanhimman toiminnassa olevan mineraalivesitehtaan perustajaksi olivat erinomaiset: tohtorin väitöskirja koski kivennäistiedettä.

Hartwallin toiminta käynnistettiin Helsingin keskustassa, Senaatintorin kulmalla sijaitsevassa Sederholmin talossa, joka on kanta-kaupungin vanhin asuinrakennus ja ensimmäinen yksityinen kivirakennus.

Hoviväki rentoutui Wesilässä

Hartwallin toiminnan ensimmäiset vuosikymmenet nivoutuivat kivennäisvesiin. Tuohon aikaan kivennäisvedet liittyivät myös – ajankohdan ilmaisua lainaten – terveysvesihoitolaan, jollainen Helsingissä avattiin vuonna 1838. Paikka tunnettiin aluksi nimellä Wesilä ja 1800-luvun lopulta lähtien Kaivohuoneena.

Viidentoista vuoden ajan Kaivohuoneella kävi mitä hienostunein ja ylhäisin seurapiiri: mm. Venäjän ja Baltian hovi- ja virkamiehet, sotilaat ja liikemiehet viettivät siellä säännöllisesti muutaman kesäviikon.

Makeaa elämää Espan kioskeilla

Makeat virvoitusjuomat tekivät varsinaisen läpimurtonsa 1860-luvulla. Hartwall toi tuolloin kivennäisvedet ja virvoitusjuomat myös kaduille. Helsingin Esplanadille pystytettiin ensimmäi-



set kioskit, jotka vähitellen liittyivät osaksi tavallista kaupunkikuvaa.

Vuosisadan vaihdetta lähestyttäessä perustajasuvun kolmas polvi alkoi muuttaa käsityöpajaa teollisuuslaitokseksi. Edelläkävijäroolinsa mukaisesti Hartwall mm. otti alansa ensimmäisenä käyttöön höyrykoneen 1870-luvulla. Perinteisen Hartwallin Vichyn ensiporeet kuplivat vuonna 1892.

Sotavuosina virvoitusjuomien suosio kasvoi

II maailmasodan vuodet olivat virvoitusjuomatehtaille luonnollisesti tuotannon ja jakelun kannalta ongelmallisia. Varsinaista myyntitoimintaa ne eivät näivettäneet, pikemminkin päinvastoin. Kun olut-tuotantoa oli rajoitettu ja mm. kahvista ja teestä oli pulaa, saavutettiin virvoitusjuomakaupassa uusia ennätyksiä.

Hartwall Jaffan menestys käynnistyi rauhan-ajan olosuhteissa vuonna 1949, ja 1950-luvulla heitettiin hyvästit patenttikorkeille ja toivotettiin ter- vetulleeksi uusi moderni aika ja Coca-Cola. Olympialaisten kunniaksi alettiin valmistaa myös Gin ja Brandy Long Drink -juomia.

Suurinvestointi Konalaan

Varsinaisen perustamisen lisäksi yksi Hartwall-historian ratkaisevimmista tapahtumista oli uuden tehtaan rakentaminen Konalaan 1960-luvun alussa.

Investointi vastasi suuruudeltaan jotakuinkin yhtiön silloista vuosiliikevaihtoa. Investointiin kui-



tenkin ryhdyttiin ja siihen valmistauduttiin kokoluokan edellyttämällä huolella. Toukokuun 15. päivä vuonna 1962 kaikki oli valmista Konalan tehtaan säännöllisen toiminnan käynnistämiseen.

Oluessa Hartwallin tulevaisuuden avain

1960-luvun puoliväliin saakka Hartwall oli ainoa suurista juomayhtiöistä, jonka omaan tuotantoon eivät oluet kuuluneet. Olut ja nimenomaan sen valmistus oli Hartwallin tulevaisuuden avain ja elinehto. Asiakkaat halusivat ostaa molemmat juomat samalta juomatoimittajalta.

Oluturansa alkuvaiheessa Hartwall vastasi alueellaan muiden valmistamien oluiden myynnistä ja jakelusta. Näin käynnistyi mm. Hartwallin ja Lapin Kullan yhteinen menestystarina vuonna 1965. Mutta nämäkään toimenpiteet eivät ratkaisseet ongelmaa lopullisesti. Hartwall tarvitsi oman panimon.

Tämän juomakauppansa solmun Hartwall avasi vuonna 1966, kun sille tarjoutui tilaisuus ostaa Lappeenranta-Lauritsalan panimo, jonka tunnetuin tuotemerkki jo tuolloin – ja yhä suuremmassa määrin myöhemmin – oli Karjala.

Kohalausunto siivitti Karjalan myyntiä

Seuraava vuosikymmen kuuluu edelleen suomalaisen juomakaupan kansantarustoon. Neuvostoliiton silloinen suurlähettiläs sai tahtomattaan aikaan yhden oluthistoriamme merkittävimmistä markkinointiteoista pitämällä Karjala-oluen etiketissä olevia miekkoja jossain määrin arveluttavina. Muutaman vuoden kuluttua Karjala oli Suomen suosituin olut.

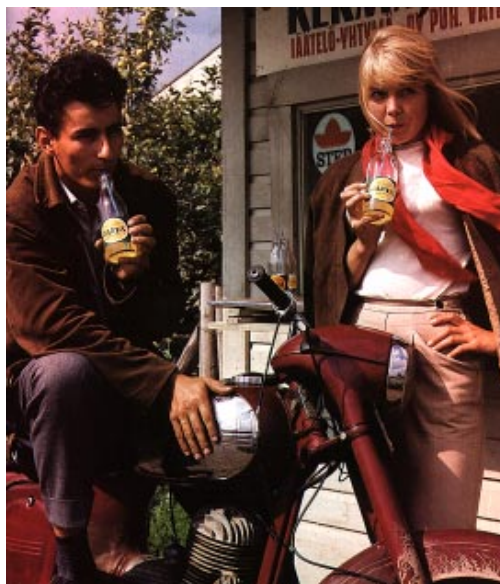
Panimon ja kaivosyhtiön onnistunut liitto

Vuonna 1980 Hartwall osti Tornion Olut Oy:n ja kaivosyhtiö Lapin Kulta Oy:n, jonka kullanhuuhdonta-oikeudet jätettiin käyttämättä. Menestystä huuhdottiin kuitenkin yhdistämällä nämä kaksi yhtiötä: tuloksena oli Suomen suosituin olut, jonka arvostus on sittemmin levinnyt myös rajojemme ulkopuolelle.

Osakkeet pörssiin

Vuonna 1988 Hartwall kasvoi edelleen merkittävästi hankkimalla omistukseensa Oy Mallasjuoman, minkä jälkeen Hartwallin oli perusteltua hakeutua myös OTC-listalle. Vuonna 1994 Hartwallin A-osakkeiden noteeraus siirtyi Helsingin Arvopa-peripörssiin.

1990-luvun alkupuolella Hartwall aloitti voi-



makkaan kansainvälistymisen perustamalla ruotsalaisen yhteistyökumppaninsa Pripssin kanssa Baltic Beverages Holding AB:n, joka harjoittaa menestyksellä panimoteollisuutta Baltian maissa, Venäjällä ja Ukrainassa, tällä hetkellä seitsemän panimon voimin.



Tiivistelmä

Talous

- Liikevaihto kasvoi 2 000 milj. mk:aan (+16%).
- Liikevoitto oli 238 milj. mk:aa (+179%).
- Tulos rahoituserien jälkeen nousi 207,5 milj. mk:aan (+354%).
- Tulos osaketta kohti parani 8,40 mk:aan (1995: 0,52 mk).
- Sijoitetun pääoman tuotto nousi 20,6%:iin (1995: 8,7%).
- Omavaraisuusaste nousi 44,9%:iin (1995: 32,4%).
- Velkaantumisaste laski 0,52:een (1995: 1,02).

Hartwallin myynti ja markkina-asema

Myyntimäärät, milj. litraa	1996	1995	Muutos
Kotimaan kokonaismyynti	374,7	368,1	+1,8%
Vienti ja duty free	39,6	42,1	-5,9%
Baltic Beverages Holding (50%)	159,1	101,0	+57,5%
Cool Drinks International (50%)	6,6	3,8	+73,7%
Yhteensä ¹⁾	579,3	514,5	+12,6%

Markkinaosuudet kotimaassa, %

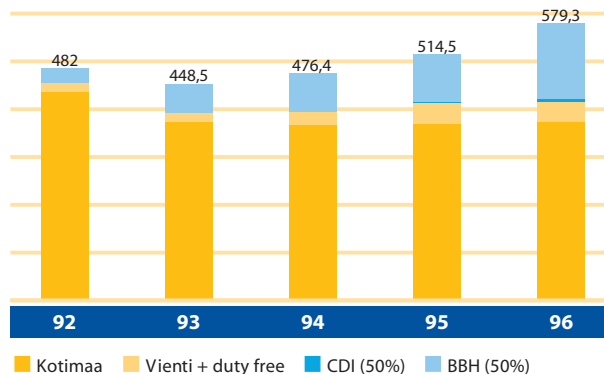
Oluet	52,3	51,0	+1,3%-yks.
Virvoitusjuomat	57,8	59,0	-1,2%-yks.
Kivennäisvedet	46,3	44,8	+1,5%-yks.
Kokonaismarkkinat	54,0	53,5	+0,5%-yks.

¹⁾ Kokonaismäärien poikkeamat yhteissummiin ja edellisvuonna ilmoitettuihin lukuihin verrattuna johtuvat a) CDI:n konsolidoinnista b) myös muiden juomien kuin oluiden sisällyttämisestä BBH:n volyymeihin sekä c) Hartwallin sisäisen myynnin eliminoinnista.

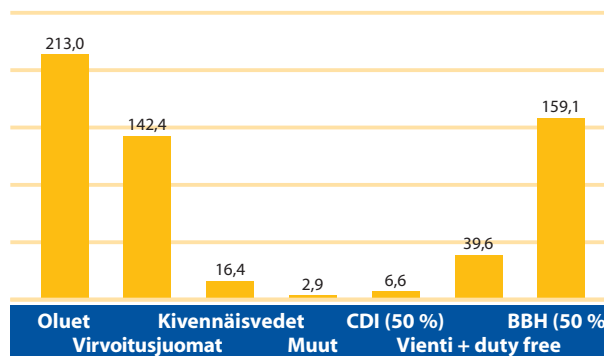
Toiminta

- BBH:n panimoiden määrä kasvoi neljästä seitsemään
- Kotimaan tuotantolaitosten lukumäärä laski kolmeen
- Kotimaan varastojen lukumäärä laski seitsemään
- Uusimman jakelukeskuksen Lahdenhovin rakennustyöt saatiin valmiiksi
- Suunnatulla osakeannilla myytiin 1,8 miljoonaa uutta A-osaketta. Kurssi nousi vuoden alun 80 markasta 202 markkaan.
- Markkinoille tuotiin uutuuksina 0,5 litran olut-pullo sekä Hartwall 1836 Classic -olut
- Yhtiön yritysilmie uusittiin 160-vuotispäivänä 2.2.1996
- Yhtiöstä tuli kansainvälisen monitoimihallin, Hartwall Areenan, pääkumppani

Hartwall-konsernin kokonaismyyntimäärän kehitys (milj. litraa)



Hartwall-konsernin myyntimäärien jakautuminen 1996 ¹⁾ (milj. litraa)



¹⁾ Neljä ensimmäistä pylvästä ovat Hartwallin kotimaan myyntiä, yhteensä 374,7 milj. litraa.

Avainluvut 1995-1996

milj. mk	1996	1995	muutos
Kokonaismyyntimäärä, milj. l	579,3	514,5	+12,6%
Liikevaihto	2 000,2	1 723,1	+16,1%
Liikevoitto	238,0	85,2	+179,3%
% liikevaihdesta	11,9	4,9	+7,0%-yks.
Tulos rahoituserien jälkeen	207,5	45,7	+354,0%
% liikevaihdesta	10,4	2,7	+7,7%-yks.
Tulos/osake, mk	8,40	0,52	+7,88 mk
Taseen loppusumma	1 953,9	1 601,2	+22,0%
Sijoitetun pääoman tuotto, %	20,6	8,7	+136,8%
Investoinnit	289,0	184,4	+56,7%
Henkilöstö keskimäärin (ml. BBH 100%)	3 671	3 294	+11,5%

Hartwallin historian taitevuosi

Vuotta 1996 voi hyvällä syyllä pitää Hartwallin historian taitevuotena. Vuosikymmenen alussa käynnistetty kotimaan rakennemuutos saatettiin loppusuoralle. Samalla kansainvälinen liiketoimintamme osakkuusyhtiö Baltic Beverages Holding AB:n (BBH) nimissä kasvoi kahdella panimo-osakkuudella Venäjällä ja yhdellä Ukrainassa.

Konsernimme aseman vahvistuminen niin koti- kuin kansainvälisillä markkinoilla näkyy suunnitellulla tavalla yhtiömme taloudellisessa tuloksessa ja markkina-asemassa. Kehitys on heijastunut myös yhtiömme osakkeiden nousevassa kurssihetimityksessä.

Tavoite ja strategia

Strategianamme on ollut keskittyä kotimaassa kilpailukyvyyn vahvistamiseen samalla, kun olemme hakenneet kasvua kansainvälisiltä markkinoilta. Vuosi 1996 vei meitä pitkän askeleen lähemmäs tavoitteitamme:

olla Suomen paras olut- ja virvoitusjuomayhtiö sekä osakkuusyhtiömme BBH:n kautta johtava panimoyhtiö Baltian maissa, Venäjällä ja muilla valituilla Itä-Euroopan markkina-alueilla.

Laadimme kaksi vuotta sitten neljä laadullista ja neljä määrällistä mittaria, joilla voimme seurata tavoitteeseemme etenemistä.

Laadulliset mittarimme ovat:

- johtavat tuotemerkit,
- korkein innovatiivisuus,
- suosituimman yhteistyökumppanin asema ja
- alan paras yrityskuva.

Mielestäni olemme niissä onnistuneet. Kaikki päätuotemerkkimme eli Lapin Kulta ja Karjala sekä Hartwall Jaffa- ja Hartwall Vichy -tuoteperheet vahvistivat asemaansa. Hyviä esimerkkejä innovatiivisuudestamme ovat markkinoille tuomamme 0,5 litran olutpullo sekä Hartwall 1836 Classic -olut, jotka ovat molemmat saaneet hyvän vastaanoton. Markkinaosuuksiemme lisäksi yrityskuvamme on kehittynyt myönteiseen suuntaan.

Taloudelliseksi mittareiksemme asetimme seuraavat:

- liikevoitto yli 10% liikevaihdesta,
- kasvu ulkomailla voimakasta, kotimaassa vähintään alan keskimääräisen kasvun suuruisa,
- sijoitetun pääoman tuotto vähintään 15% ja
- omavaraisuusaste vähintään 40%.

Myös taloudellisten tunnuslukujen valossa kehityksemme on ollut ilahduttavaa. Liikevoittomme oli viime vuonna 11,9% liikevaihdestamme. Ulkomailla kasvumme oli liikevaihdon mitattuna 84,8%. Kotimaassa myyntimäärämme kasvu oli



kaksinkertainen koko toimialaan verrattuna. Sijoitetun pääomamme tuotto kohosi 20,6%:iin ja omavaraisuusasteemme 44,9%:iin.

Kotimaan kehitys

Kuluvalla vuosikymmennellä kotimaan kehitystämme on leimannut yhtiömme rakennemuutos. 1960-luvun puolivälissä aloitettujen panimo-ostojen seurauksena tuotantolaitostemme lukumäärä nousi vuoteen 1991 mennessä kahdeksaan. Yritysostojen kautta kertyneen ylikapasiteetin ja kustannusrakenteen keventämisen aloitimme vuonna 1992. Tänäpä Hartwallilla on kolme tuotantolaitosta Suomessa: Helsinki, Lahti ja Tornio.

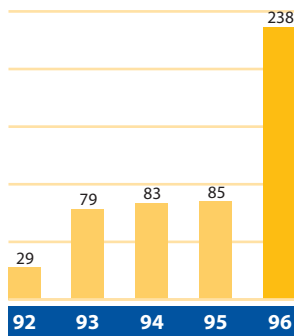
Myös varasto- ja jakelutoimintomme ovat käyneet läpi huomattavan muutosprosessin. Varastojemme lukumäärä oli vielä vuosikymmenen alussa yli 60. Tämän vuoden syyskuussa jakelukeskuksia on enää kolme: Helsinki, Lahdenhovi ja Oulu.

Suomen EU-jäsenyyden seurauksena toimintaympäristömme rajut muutokset jatkuvat, minkä vuoksi kilpailukyvyyn ja kustannustehokkuuden jatkuva seuranta ja tehostaminen on välttämätöntä. Suomen parhaan olut- ja virvoitusjuomayhtiön asema edellyttää meiltä alan tehokkainta tuotantoa ja jakelua sekä osaavinta myyntiä ja markkinointia.

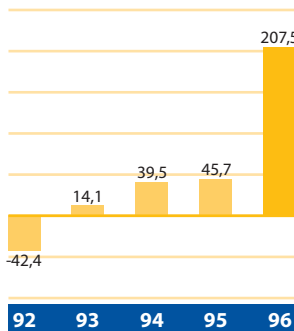
Olutvero ja yksityistuonti

Suomen alkoholivero on EU:n korkein, yli viisitoistakertainen esimerkiksi Saksaan verrattuna. Kun

Liikevoiton kehitys (milj. mk)



Tulos rahoituserien jälkeen (milj. mk)



(Vuosien 1993-95 tulosta rasittivat kotimaan rakennemuutoksesta aiheutuneet kertakustannukset)

Suomi liittyi EU:n jäseneksi, se sitoutui samalla yhteismarkkinoiden keskeisiin periaatteisiin, joihin kuuluvat tavaroiden vapaa liikkuminen sekä kilpailuedellytysten harmonisointi. Pidennetyn siirtymäajan takia alkoholin tuontikiintiöt nousevat Suomessa täysiin EU-mittoihin vasta vuonna 2004, johon mennessä myös veroja on laskettava.

Korkean alkoholiveron takia suomalaiset kuluttajat ostavat yhä suuremman osan kuluttamastaan oluesta ulkomailta ja verovapaista myymälöistä. Oluen kokonaiskulutus onkin Suomessa kasvanut, mutta samalla sen tilastoitu kokonaismyymintimäärä on vuosi vuodelta laskenut, 1992 lähtien lähes kymmeneksellä. Samalla valtion alkoholiverotulot ovat laskeneet, vuosikymmenen alun 8,7 miljardista markasta viime vuoden seitsemään miljardiin. Ylikorkea verotaso ja pitkä siirtymäaika lisäävät houkutusta myös ammattimaiseen salakuljetukseen. Yksityistuntoa on jo nyt vaikea kontrolloida, ja loputkin rajamuodollisuudet katoavat Schengenin sopimuksen myötä vuonna 1999.

Ainoa kestävä ja perusteltu ratkaisu alkoholivero-ongelmaan on veron harmonisointi lähemmäs EU-tasoa. Se on myös ainoa keino turvata valtion alkoholiverosaamiset. Edellyttämekin valtiovalalta pikaisia toimenpiteitä asian ratkaisemiseksi ja haittavaikutusten minimoimiseksi.

Coca-Cola -yhteistyö

Hartwallin ja The Coca-Cola Companyn yhteistyö käynnistyi vuonna 1957. Tänäpäin Coca-Cola-tuotteet edustavat noin 20 prosenttia kotimaan myyntimäärästämme ja noin kymmenen prosenttia kotimaan tuloksestamme. Nykyinen viisivuotinen sopimuksemme Coca-Cola-tuotteiden valmistuksesta, myynnistä, jakelusta ja markkinoinnista Suomessa jatkuu maaliskuun 15. päivään saakka. Tätä kirjoitettaessa neuvottelut Hartwallin ja Coca-Colan tulevasta yhteistyöstä ovat vielä kesken.

Kansainvälistymiskehitys

Osakkuusyhtiömme BBH:n kehitys on ollut mittava, niin myynniltään, tulokseltaan kuin rakenteeltaankin. Yhtiö aloitti toimintansa vuonna 1991 hankkimalla osakkuuden virolaisesta Saku-panimosta. Viime vuonna BBH sopi kahdesta uudesta panimo-osakkuudesta Venäjällä (Yarpivo ja Taopin) sekä yhdestä Ukrainassa (Slavutich). Tällä hetkellä yhtiöllä on kaikkiaan seitsemän panimoa: kolme Baltiassa, kolme Venäjällä ja yksi Ukrainassa.

BBH:n panimoiden yhteenlaskettu kokonaismyymintimäärä nousi viime vuonna 459 miljoonaan litraan. Se on jo enemmän kuin koko Suomen yh-

teenlaskettu olutmyynti. BBH:n viimevuotiseksi kokonaisvolyyminä olemme kuitenkin kirjanneet 318 miljoonaa litraa, koska Yarpivo ja Slavutich hankittiin kesken vuoden. BBH:n Taopin-osakkuus vahvistuu juridisesti tämän vuoden puolella.

Hartwallin tulevaisuudenkuva

Arvioin panimo- ja virvoitusjuomateollisuuden kokonaismyynnin Suomessa nousevan vuoteen 2000 mennessä noin 800 miljoonaan litraan. Hartwallin tavoite on olla alan selkeä markkinajohtaja Suomessa myös tuolloin.

Tavoittelemiemme markkinaosuuksien saavuttamiseksi jatkamme määrätietoista työskentelyä tuotemerkkivalikoimamme optimoimiseksi ja tuotemerkkiemme vahvistamiseksi. Parannamme myös edelleen tuotteidemme saatavuutta ja näkyvyyttä kaikissa jakelukanavissa.

Päätuotteestamme Lapin Kulta -oluesta rakennamme vahvan pohjoismaisen merkin, jolla on kotimaan johtavan aseman lisäksi merkittävä markkinaosuus Ruotsissa ja Norjassa. Näillä markkinoilla toimimme yhdessä Pripps Ringnesin kanssa. Lisäksi BBH:n panimoiden myynti- ja jakeluorganisaatiot ovat kasvavissa määrin mukana Lapin Kulta -oluen viennissä Baltiaan ja Venäjälle.

Näkemykseni mukaan Hartwall-konsernin kokonaismyymintimäärästä ja liikevaihdosta tulee vuosituhannen vaihteessa yli puolet yhtiön kansainvälisestä liiketoiminnasta. BBH:n kasvumahdollisuudet ovat erityisen mielenkiintoiset. Meitä täällä Suomessa on noin viisi miljoonaa ja me juomme vuodessa noin 90 litraa olutta henkeä kohden. BBH:n markkina-alueella on noin 200 miljoonaa ihmistä, jotka kuluttavat vain 10-30 litraa olutta vuodessa henkeä kohden. Uskonkin, että BBH:n viimevuotinen kokonaismyymintimäärä ja liikevaihto kaksinkolminkertaistuvat lähivuosien aikana.

Vahvistamme BBH:n asemaa investoimalla sekä yhtiön uusien että aiempien panimoiden tuotantokapasiteettien ja jakelujärjestelmien kehittämiseen. Esimerkiksi pietarilaisen Baltikan kapasiteetti nostetaan noin 300 miljoonaan litraan parin seuraavan vuoden aikana. Uusien yksiköiden liittyminen BBH:n toimintaan ei ole poissuljettu vaihtoehto.

Hartwall-konsernin ja BBH:n liiketoiminnan ja tuloksen kehitystä arvioitaessa on silti hyvä pitää mielessä ne taloudelliset ja poliittiset epävarmuus-tekijät, jotka liittyvät BBH:n toiminta-alueeseen.

Hyvät osakkeenomistajat; haluan kiittää Teitä Hartwallia kohtaan osoittamastanne luottamuksesta ja tuesta. Olen vakuuttunut siitä, että Hartwall pystyy tarjoamaan teille tasaista ja varmaa

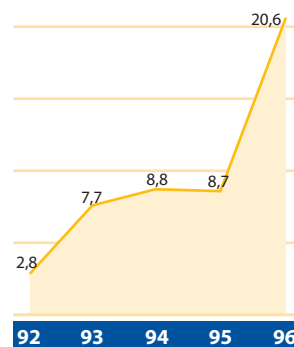
osinkotuottoa sekä osakkeiden pörssiarvon vakautta nousua myös tulevaisuudessa. Me hartwallilaiset teemme voitavamme, jotta yhtiömme pysyisi mielenkiintoisena ja kannattavana pitkän aikavälin sijoituskohteena.

Hyvät yhteistyökumppanit, asiakkaat: parhaat kiitokseni myös Teille hyvästä ja rakentavasta yhteistyöstä kuluneena vuonna. Jatkakaamme samalla linjalla yhteisen menestyksen rakentamiseksi.

Lämmin kiitos kuuluu myös kaikille Teille, hyvät hartwallilaiset ja BBH:laiset. Teidän jokaisen työpäinoksella on ratkaiseva merkitys Hartwallin tulevaisuuden menestykselle.

Jussi Länsiö
toimitusjohtaja

Sijoitetun pääoman tuotto (%)



Hartwall eilen, tänään ja huomenna

Hartwall aloitti toimintansa vuonna 1836 Sederholmin talossa Helsingin Senaatintorilla. Ensin valmistimme kivennäisvesiä, joista laajensimme vuosisadan vaihteessa virvoitusjuomiin ja 1960-

luvulta alkaen panimotoimintaan. Tänään, 161 vuotta yhtiömme perustamisesta, olemme Suomen johtava, voimakkaasti kansainvälistyvä juoma-alan yhtiö.

Tavoitteemme

Tavoitteemme on olla Suomen paras olut- ja virvoitusjuomayhtiö sekä osakkuusyhtiömme BBH:n kautta johtava panimo-yhtiö Baltian maissa, Venäjällä ja muilla valituilla Itä-Euroopan markkina-alueilla.

Strategiamme

Kotimaa:

kilpailukykyyn vahvistaminen

Kansainvälisyys:

kasvun hakeminen

Toiminta-ajatuksemme

Toiminta-ajatuksemme on valmistaa ja markkinoida erilaisiin nautintatilanteisiin sopivia korkealuokkaisia oluita, virvoitusjuomia, kivennäisvesiä ja muita juomia. Päätuotemerkkimme ovat Lapin Kulta, Karjala, Hartwall 1836 Classic, Coca-Cola, Hartwall Jaffa sekä Hartwall Vichy.

Arvomme

Kuluttajalähtöisyys

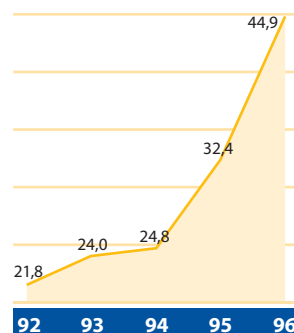
Asiakaskeskeisyys

Hyvä kannattavuus

Vastuullisuus

Usko yksilöön

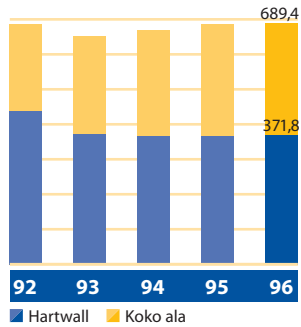
Omavaraisuusaste (%)



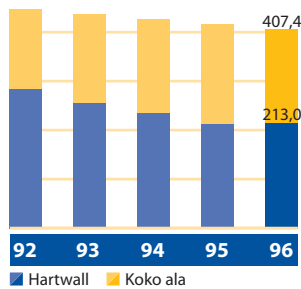
Alalle lievää kasvua kotimaassa

Kokonaismyyntin kehitys Suomessa (milj. litraa)

(oluet, virvoitusjuomat ja kivennäisvedet)

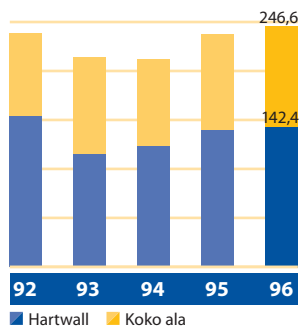


Olutmyyntin kehitys Suomessa (milj. litraa)



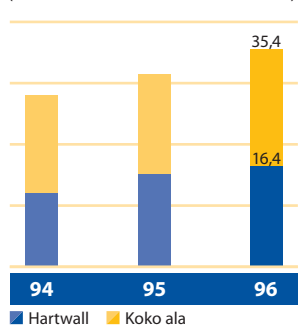
Virvoitusjuomamyynnin kehitys Suomessa (milj. litraa)

(sisältää kivennäisvedet v. 1992-93)



Kivennäisvesien myynnin kehitys Suomessa (milj. litraa)

(tilastoitu erikseen vasta vuodesta 1994)



Panimo- ja virvoitusjuomateollisuuden kokonaismyynti Suomessa vuonna 1996 kasvoi 0,8% 689,4 miljoonaan litraan. Kehitys juomaryhmittäin oli kuitenkin epätasainen. Oluiden myynti laski 1,9% 407,4 miljoonaan litraan, kun taas virvoitusjuomien myynti nousi 4,0% 246,6 miljoonaan litraan ja kivennäisvesien myynti peräti 13,1% 35,4 miljoonaan litraan.

Oluen tilastoitu kulutus oli henkeä kohden 80 litraa. Viralliset tilastot osoittavat olutkulutuksen laskeneen vuodesta 1992 jo kahdeksan litraa. Tilastot eivät kuitenkaan anna totuudenmukaista kuvaa. Yksityishenkilöiden alkoholin maahantuonti on jatkuvasti kasvanut, ja arvioiden mukaan kolmannes alkoholin kokonaiskulutuksesta jääkin nykyisin tilastojen ulkopuolelle.

Olutveron kohtalo ratkaisee

Tärkein syy tilastoimattoman kulutuksen kasvuun on valmistevero, joka Suomessa on oluen osalta EU-maiden korkein. Mikäli Suomessa ei lähitulevaisuudessa toteuteta EU-ratkaisun yhteydessä sovittuja valmisteverojen harmonisointiin liittyviä sitoumuksia, ohjataan kuluttajien olut- ja muita alkoholihankintoja tietoisesti ulkomaille, ohi kaikkien vero- ja tilastojärjestelmien.

Ruotsi alensi omaa olutveroaan tämän vuoden alussa 38%:lla, jonka jälkeen maamme olutvero on 70% korkeampi kuin länsinaapurissamme. Vaikka nykyveromme puolitettaisiin, jäisi Suomeen silti EU-maiden kolmanneksi korkein olutvero. Valtiovallan tulevilla ratkaisuilla on suuri merkitys kotimaisen panimoteollisuuden lisäksi sen kanssa läheisessä yhteistyössä toimivien elinkeinöjen kuten vähittäiskaupan, anniskelualan, maatalouden sekä kuljetus- ja pakkausalan tulevaisuuden näkymille.

Keskioluen asema vahvistui edelleen

Olutkaupan myynnin lasku oli vähäisintä keskiolueissa, (-0,7%). Huoltoasemien ja kioskien keskioluen myynti jopa kasvoi. Vahvan oluen kokonaismenekki kaventui 10,0% suurimpien menetysten kohdistuessa Alkon myymälöiden kautta tapahtuvaan kauppaan. Kokonaisuudessaan keskioluen osuus Suomen olutmarkkinoista vahvistui entisestään.

Anniskelumyyntissä olut joutui entistä tiukempaan kilpailutilanteeseen yhtäältä aiempaa edullisemmin tarjolla olleiden väkevien alkoholijuomien ja toisaalta suositaan kasvattaneiden long drink-juomien ja siiderien kanssa. Kylmän kesän takia

ravintoloiden terassikausi jäi lyhyeksi, mikä kavensi oluen anniskelumyyntiä 6,8%.

Oluiden pakkausvalikoima monipuolistui

Pakkaustyypeiltään suomalainen olutkauppa sai keskieuropalaisia muotoja: vaihtoehtot monipuolistuivat ja kysyntä suuntautui aiempaa suurempiin pakkauksiin. Alan uutuus, Hartwallin alkuvuodesta markkinoille tuoma 0,5 litran pullo, saavutti vuoden lopulla keskiolutkaupasta kahdeksan prosentin osuuden.

Yhden litran pulloissa oluiden myyntiosuus oli 9,6% koko vuoden olutkaupasta. Tölkkiä muututtua palautettaviksi niiden suosio kasvoi, mutta osuus oluen kokonaiskaupasta oli silti vaatimaton 4,2%. Laajentuneessa pakkauskirjossa menetti eniten suosiotaan 0,33 litran peruspullo.

Virvoitusjuoma- ja kivennäisvesimyynti ennätystasolla

Epäedullisista alkukesän säästä huolimatta virvoitusjuomakauppa ylsi ennätyslukemiin. Eri makutyypien välisessä suosiojärjestyksessä colajuomat nousivat ykköseksi ohitettuaan kansallisen erikoisuutemme, appelsiinivirvoitusjuomat.

Kehityssuuntaa on olennaisesti tukenut fast food -tarjontaan keskittyneiden myyntipaikkojen kasvanut suosio, koska colajuomien kysyntä on niissä ylivoimainen muihin makutyyppeihin verrattuna.

Kehitykseltään myönteisin tuoteryhmä oli kivennäisvedet. Voimakas kasvu on osoitus siitä, että tuoteryhmästä on vähitellen muodostumassa varteenotettava vaihtoehto vesijohtovedelle ja perinteisille maitotaloustuotteille.

Suuret pakkauskoot kuluttajan suosiossa

Virvoitusjuomien ja kivennäisvesien pakkauksista kasvatti menekkiään eniten 1,5 litran pakkaus. Sen osuus mainittujen tuoteryhmien yhteenlasketusta mynnistä oli jo 35,6%. Toiseksi suosituin 34,6 prosentin osuudella oli 1,0 litran pakkaus, vaikka kyseisen koon myynti laskikin hieman.

Virvoitusjuomien ja kivennäisvesien menestyksestä huolimatta Suomi ei vielä lukeudu näiden juomatyyppien eurooppalaisiin kärkimaihin. Virvoitusjuomien keskiikulutus on meillä 48 litraa ja kivennäisvesien 7 litraa henkeä kohti. Eurooppalaisen kulutuksen keskiarvo on virvoitusjuomissa 70 ja kivennäisvesissä 50 litraa.

Olutvero EU-maissa 1997 (mk/litra)

(4,5 til.-%, kurssi 17.12.1996)

Suomi	7,65
Irlanti	5,43
Ruotsi	4,44
Iso-Britannia	3,75
Tanska	2,02
Belgia	1,00
Alankomaat	0,94
Itävalta	0,85
Italia	0,82
Kreikka	0,73
Ranska	0,68
Portugali	0,65
Luxemburg	0,46
Saksa	0,46
Espanja	0,31

Hartwall ainoana kasvatti myyntiään kaikissa tuoteryhmissä

Hartwallin kokonaismyynti kotimaassa oli 374,7 miljoonaa litraa. Myynti nousi 1,8%. Kasvua saavutettiin kaikissa tuoteryhmissä. Olutkaupassa Hartwall oli kotimaisista panimoista ainoa, joka ylitti edellisvuoden myynnin.

Olutta yhtiö myi yhteensä 213,0 miljoonaa litraa, kasvua 0,5%, virvoitusjuomia 142,4 miljoonaa litraa, kasvua 1,7% ja kivennäisvesiä 16,4 miljoonaa litraa, kasvua 16,9%.

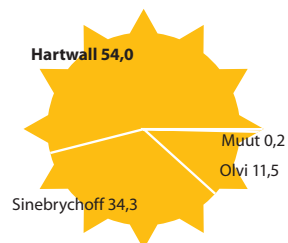
Keskittyminen vahvoihin tuotemerkeihin tuonut tulosta

Markkinoinnissa jatkettiin tuotevalikoiman selkeyttämistä ja keskittymistä vahvimpiin tuotemerkeihin. Ratkaisujen tuloksellisuutta osoitti yhtiön kokonaismarkkinaosuuden nousu 0,5 prosenttiyksiköllä 54,0 prosenttiin. Hartwall paransi markkinaosuuttaan sekä oluissa että kivennäisveissä. Virvoitusjuomien myynnissä pidättäytyttiin epäterveestä hintakilpailusta, mikä johti lievään markkinaosuuden laskuun.

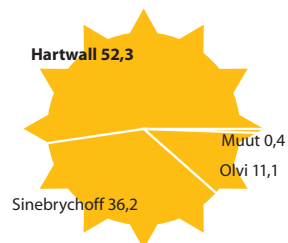
Panimo- ja virvoitusjuomateollisuuden myynti Suomessa 1996

	Toimiala milj. litraa	Muutos	Hartwall milj. litraa	Muutos	Hartwallin markkinaosuus	Muutos %-yks.
Oluet	407,4	-1,9%	213,0	+0,5%	52,3%	+1,3
Virvoitusjuomat	246,6	+4,0%	142,4	+1,7%	57,8%	-1,2
Kivennäisvedet	35,4	+13,1%	16,4	+16,9%	46,3%	+1,5
Yhteensä	689,4	+0,8%	371,8	+1,6%	54,0%	+0,5
Muut juomat			2,9	+20,8%		
Yhteensä			374,7	+1,8%		

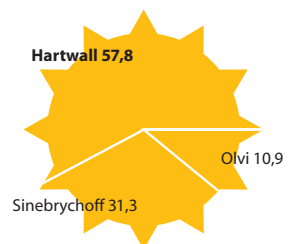
Kokonaismarkkina-asemat Suomessa 1996



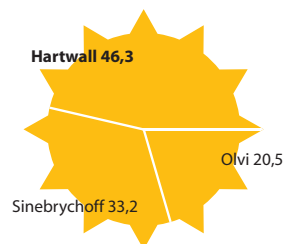
Olutmarkkina-asemat Suomessa 1996



Virvoitusjuomamarkkina-asemat Suomessa 1996



Kivennäisvesimarkkina-asemat Suomessa 1996



Suomen johtava olut- ja virvoitusjuomayhtiö



Hartwallin keskittyminen markkinoinnissaan entistä harvempiin tuotemerkeihin johti vuonna 1996 sekä myyntivolyymien että markkinaosuuksien kasvuun. Oluissa Hartwallin erittäin hyvin menestyneet päätuotemerkit ovat Lapin Kulta, Karjala ja Hartwall 1836 Classic, jotka tuotiin markkinoille syksyllä. Lisäksi valikoimaan kuuluvat Erikois-Olut ja Sininen.

Hartwallin virvoitusjuomista menestyivät hyvin Hartwallin Jaffa -tuoteperhe sekä Aurinko-sarja. Ne kasvattivat erityisesti loppuvuoden aikana markkinaosuuttaan. Coca-Cola -tuotteiden menekki oli viime vuonna erityisen voimakkaassa kasvussa.

Kivennäisvesissä Hartwallin päätuotemerkit Hartwall Vichy Original, Hartwall Vichy Novelle sekä Hartwall Vichy Citronelle lisäsivät jokainen markkinaosuuttaan viime vuoden aikana. Valikoimaa täydentävät Lahden Vichy sekä Ramlösa.

Lapin Kulta ja Karjala - menestyvä parivaljakko

Olutmarkkinoiden selkeää ykköspaikkaa piti vuonna 1996 edelleen Lapin Kulta, jonka myynnin kahdeksan prosentin kasvua vauhditti osaltaan pakkausvaihtoehtojen lisääminen. Lapin Kultaa alettiin markkinoida ensimmäisenä Suomessa 0,5 litran uutuuspullossa. Sen lisäksi vaihtoehtoksi tarjottiin 1,0 litran pakkaus. Merkkijohtajan markkinaosuus päivittäistavarakaupassa kohosi 35,5 %:iin (lähde: A. C. Nielsen). Yhtiön toisen pääolutmerkin, vahvasti eteenpäin rynnivän Karjalan myynti kasvoi 45,2%. Maamme neljänneksi suosi-



tuimman olutmerkin markkinaosuus päivittäistavarakaupassa oli 11,2%.

Vuoden tärkein olutuutuus oli lokakuussa markkinoille tuotu Hartwall 1836 Classic. Yhtiön nimi on ensimmäistä kertaa otettu käyttöön olutmerkin nimessä. Sama lisäarvo, jota yhtiön nimen käyttö on antanut virvoitusjuomille ja kivennäisvesille, on osoittanut toimivuutensa myös oluissa. Jo kahden ensimmäisen viikon aikana tämä täysmallasolut saavutti yli kuuden prosentin markkinaosuuden, josta se on sittemmin tasaantunut noin neljän-viiden prosentin tasolle.



Coca-Colan ykkösasema vahvistui edelleen

Virvoitusjuomamarkkinoilla Coca-Cola vankisti asemaansa johtavana merkkituotteena. Päivittäistavarakaupassa sen markkinaosuus kasvoi 18,2 %:iin. Neljän suosituimman virvoitusjuomamerkin joukkoon mahtui kolme Hartwallin valikoimissa olevaa merkkituotetta.



Kivennäisvesimarkkinoilla Hartwallin parhaiten menestynyt merkki oli Vichy Novelle.

Long drink -juomat ja siiderit yhä suosituimpia

Yli 2,8 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien long drink -juomien kokonaismarkkinat kasvoivat 12,2 miljoonasta 19,8 miljoonaan litraan. Juomasektorin suosiota lisäsi oleellisesti uutuusjuomat Special Grape Long Drink ja Special Orange Long Drink. Ne eroavat jo vuosia markkinoilla olleista long drink -juomista sikäli, että niihin ei ole lisätty tislattua alkoholia, vaan alkoholipitoisuus on peräisin käymisprosessista. Tässä tuoteryhmässä Hartwall toimii Primalco Oy:n kanssa omistamansa Cool Drinks International Ltd. Oy:n kautta. Yhtiön markkinaosuus saavutti vuoden lopussa 70 prosentin tason.

Myös yli 2,8 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien siidereiden kokonaismarkkinat kohosivat, 17,1

miljoonasta 19,5 miljoonaan litraan. Hartwall saavutti edustamallaan Woodpecker-siiderillä 17% markkinaosuuden, kasvua neljä prosenttiyksikköä. Vuoden lopussa markkinoille tuotiin uusi makea Woodpecker-vaihtoehto.

Hartwallin tuotemerkkipolitiikka

Päivittäistavarayritykselle tuotemerkit ovat sen arvokkainta omaisuutta. Tuotemerkkiin kiteytyy kaikki se lisäarvo, jota yritys pystyy kuluttajille tarjoamaan. Vahvojen ja kestävien tuotemerkkien rakentaminen edellyttää suunnitelmallista, systemaattista ja pitkäjänteistä työtä ja kuluttajatarpeiden ymmärtämistä. Useat tutkimukset osoittavat, että kuluttajien mielikuvat Hartwallin tuotemerkeistä kohtaan ovat kehittyneet entistä myönteisempään suuntaan.

Hartwallin keskittyminen oluissa kolmeen päätuotemerkkiin on osoittautunut oikeaksi ratkaisuksi. Myös kivennäisvesissä keskittyminen kolmeen Hartwall-tuotemerkkiin on toiminut hyvin.

Virvoitusjuomissa Hartwallin tuotemerkit voi jakaa kahteen ryhmään: Hartwall-tuotteet sekä Coca-Cola-yhteistyötuotteet. Omissa tuotteissa markkinoinnin voimavarat keskitetään Hartwall Jaffa -tuoteperheeseen. Myös siidereiden ja Long drink -juomien tuotemerkkipanostukset ovat keskitettyjä. Samalla linjalla jatketaan myös tulevaisuudessa.

Hartwallin päätös lähteä mukaan pääyhteistyökumppanina monitoimihalliin, joka avataan Helsingissä huhtikuussa 1997, on jo rakennusvaiheessa tuonut runsaasti myönteistä julkisuutta yhtiölle. Hallihankkeen pääyhteistyökumppanina Hartwall on saanut nimetä hallin kymmeneksi vuodeksi Hartwall Areenaksi. Sopimukseen sisältyy kymmenen vuoden jatko-optio.

Coca-Cola Cold Drink

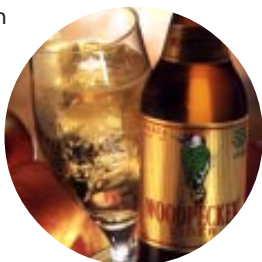
Coca-Cola Cold Drink (CCCD) on Hartwallin 75-prosenttisesti omistama tytäryhtiö, jonka liikeidea



on luoda kuluttajille virkistäviä elämyksiä ravintoloissa, kahviloissa, kouluissa, toimistoissa ja vapaa-aikaan liittyvissä tapahtumissa. CCCD keskittyy juoma-automaattien ja annostelulaitteiden kautta tapahtuvan virvoitusjuoma- ja kivennäisvesimyyntin kasvattamiseen.

CCCD:n myymät juomat edustavat noin kahdeksan prosentin osuutta virvoitusjuomien kokonaismarkkinoista. Kolmessa vuodessa CCCD:n juomien menekki on kaksinkertaistunut 21,4 miljoonaan litraan (1995: 17,7 milj. l).

CCCD:n myymien tuotteiden valmistus, varastointi ja jakelu tapahtuu Hartwallin toimesta. Yhtiön merkivalikoima sisältää Coca-Cola Companyn tavaramerkkien lisäksi Schweppesin juomat sekä Hartwall Vichy Novellen.



Hartwa-Trade

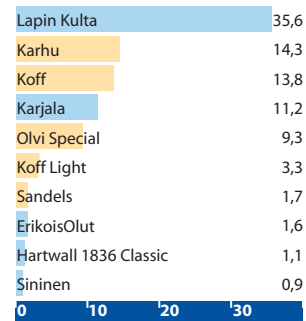
Hartwallin sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö Hartwa-Trade tuo maahan ulkomaisia oluttuotemerkkejä. Yhtiön maahantuomat oluet Guinness, Kilkenney, Pilsner Urquell ja Sol menestyivät tuontiolutsegmentissä erinomaisesti. Tuontiolutmarkkinoilla kuluttajien suosiosta kilpailee 200-300 ulkomaista tuotemerkkiä. Niiden yhteenlaskettu osuus oluiden kokonaismyyntistä Suomessa on kuitenkin arviolta vain noin kahden prosentin luokkaa.

Hartwa-Traden keskittyminen asiakkaiden valikoimaa täydentäviin tuontioluihin on osoittautunut toimivaksi vaihtoehdoksi. Irlantilais-tyyppisten tasokkaiden olut-ravintoloiden valikoimiin kuuluvat ehdottomasti Guinness ja Kilkenney.

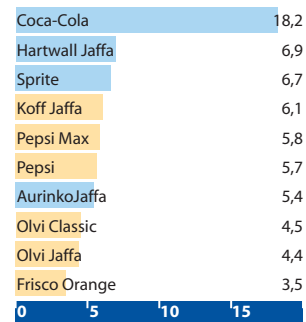
Tsekkiläis-eurooppalaiset laaturavintolat arvostavat Pilsner Urquellia. Tex Mex -tyyliset ravintolat eivät ole täydellisiä ilman meksikolaista Sol-olutta. Näillä merkeillä Hartwall hallitsee noin 30% tuontioluiden kokonaismarkkinoista.



Suomen oluiden Top Ten 1996

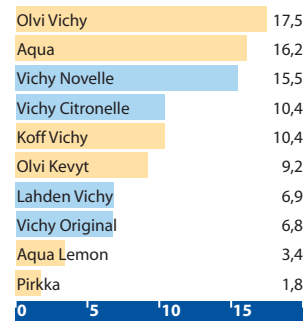


Suomen virvoitusjuomien Top Ten 1996



Sisältävät Light-versiot.

Suomen kivennäisvesien Top Ten 1996



Päivittäistavarakaupan osuudet, koko Suomi. Lähde: A.C. Nielsen.

Baltic Beverages Holding AB



Hartwall omistaa 50% Baltic Beverages Holding AB (BBH) -nimisestä osakkuusyhtiöstä. Toisen puolen omistaa ruotsalais-norjalainen Pripps Ringnes AB. BBH puolestaan on enemmistö- tai 50 prosentin osakkaana yhteensä seitsemässä panimossa Venäjällä, Baltian maissa sekä Ukrainassa.

BBH on rekisteröity Ruotsissa, mutta sen johto on hajautettu Helsinkiin, Tukholmaan, Osloon ja Tallinnaan. BBH:n toimitusjohtaja on Henrik Therman, jonka toimipaikka on Oy Hartwall Ab:n tiloissa Helsingin Konalassa.

BBH:n strategia

BBH:n strategiana on hankkia osake-enemmistö toimivista panimoista, investoida niihin teknologiaa ja tietotaitoa laadun ja volyymin nostamiseksi sekä vahvistaa myynti- ja markkinointijärjestelmiä.

Itse panimot toimivat paikallisina yrityksinä paikallisen johdon ja henkilöstön voimin. Myös tuotemerkit säilytetään paikallisina. BBH:n alkuinvestointien jälkeen paikalliset panimot hoitavat

omat investointinsa tulorahoituksestaan.

Kaikki BBH:n panimot ovat selvästi kannattavia. Tuloksesta valtaosa jää yhtiön edelleen kehittämiseen. BBH pyrkii siihen, että osakkeenomistajat saavat panimoista kohtuullisen osingon.

Panimohankinnoissa omistus pyritään hankimaan suunnatuin anein, joista saadut varat käytetään panimoiden toiminnan ja tuotteiden kehittämiseen.

Tulos

BBH:n liikevaihto ja tuotanto kasvoivat voimakkaasti vuonna 1996 sekä yritysostojen että tuotantollisten investointien myötä. BBH lisäsi osakkuuspanimoidensa määrää neljästä seitsemään hankkimalla puolet ukrainalaisesta Slavutich-panimosta sekä venäläisestä Yarpivon panimosta. Toisen venäläisen panimon, Taopinin, 50%:n sovittu osakkuus vahvistuu juridisesti kuluvana vuonna.

BBH:n panimot myivät yhteensä 459 miljoonaa litraa juomia vuonna 1996 (202 milj. litraa 1995, josta 96% oluita). BBH:n konsolidoitu myyntivolyymi oli 318 miljoonaa litraa. Yhtiön konsolidoitu liikevaihto oli 1 245 miljoonaa Ruotsin kruunua (615 milj. Ruotsin kruunua 1995). Hartwallin osuus kaikista BBH:n luvuista on omistussuuden mukaisesti puolet.

BBH:n liikevoitto oli 382 miljoonaa Ruotsin kruunua, josta Hartwallin osuus on puolet (131 miljoonaa markkaa). Liikevoitto parani selvästi edellisvuodesta.

Venäjä

Venäjän talouden kehitys oli epäyhtenäinen vuonna 1996. Maan bruttokansantuote laski, mutta toisaalta myös inflaatio aleni merkittävästi. BBH:n panimoille kehityksellä ei ollut oleellisia vaikutuksia.

Venäjä on luonteeltaan voimakkaasti kasvava markkina-alue myös panimoteollisuudelle. Maassa on suuret kasvumahdollisuudet, ja merkittävä osa myynnin lisäyksestä voidaan saavuttaa markkinaosuuksien kasvuna.

BBH:n Venäjän toiminnot keskittyvät Pietariin ja Moskovan lähistölle. Pietarissa sijaitseva Baltika kasvoi voimakkaasti vuonna 1996. Oluen tuotantokapasiteetin nostoon liittyvä 14 miljoonan dollarin investointiohjelma saatiin valmiiksi. Tämän myötä Baltikan myynti nousi 179 miljoonaan litraan (1995: 121 milj. l). Baltikan kannattavuus parani selvästi edellisvuodesta. Baltika on Venäjän suurin panimo; seuraavaksi suurin jää tuotantoluvuillaan puoleen Baltikasta.

BBH sopi viime vuonna kahdesta panimo-osakkuudesta Moskovan vaikutusalueelta. Yarpi-

von panimo sijaitsee Jaroslavlin kaupungissa, 250 kilometriä Moskovasta koilliseen, ja Taopinin panimon kotipaikka on Tulan kaupungissa 200 kilometriä Moskovasta etelään. BBH investoi sekä Yarpivon että Taopinin panimoon noin 10 miljoonaa dollaria vuonna 1997. Yarpivon vuotuinen kokonaismyyntimäärä on 75 miljoonaa litraa ja Taopinin noin 58 miljoonaa litraa.

Moskova on Venäjän tärkein markkina-alue. Se on 2-3 kertaa suurempi asukasmäärältään kuin Pietarin talousalue, ja oluen kulutus Moskovassa on henkeä kohden laskettuna 2,5 kertaa suurempi kuin maan keskiarvo.

Kaikki BBH:n panimot ovat nyt edustettuina Moskovassa. Baltikan tuotannosta viidennes, Yarpivon tuotannosta neljännes ja Taopinin tuotannosta noin puolet viedään Moskovan alueelle. Moskovan alueella toimii viisi panimoa ja kilpailu on kova. BBH:n panimot pyrkivät kasvattamaan markkinaosuuksiaan Venäjän pääkaupungissa korkean laadun ja tehokkaan markkinoinnin avulla.

Omilla alueillaan kaikki kolme mainittua BBH:n Venäjän panimoa ovat markkinajohtajia.

Viro

Viro on edennyt voimakkaasti markkinatalouteen ja samalla kilpailu markkinaosuuksista on kiristynyt. Etenkin ulkomaisten olutmerkkien tulo verrattain pienille, 1,5 miljoonan asukkaan markkinoille on muuttanut kilpailutilannetta oleellisesti. Ulkomaisten alueiden osuus Viron myynnistä on noin 10%.

Sakun panimo Tallinnassa on säilyttänyt markkinajohtajuuden (55% kotimaan tuotannosta vuonna 1996), mutta kannattavuus on laskenut hintakilpailun puristuksessa. Yhtiön tulos oli heikompi kuin vuonna 1995, mutta edelleen kohtuullisen hyvä.

Saku panostaa entistä enemmän markkinointiin ja myyntiin ja säilyttäneen vähintään nykyisen markkina-asemansa. Sakun myynti vuonna 1996 oli 27 miljoonaa litraa.

Viron talouden tilannetta varjostaa huoli inflaatiosta. Kun hinnat nousevat noin 15% vuosivauhtia ja valuutta on sidottu Saksan markkaan, osa kaupankäynnin kilpailueduista heikkenee.

Latvia

Myös Latvian talouden vaaroihin kuuluu inflaatio. Toistaiseksi LAT on ollut stabiili valuutta. Toinen Aldaroksen panimon kannalta merkittävä kehitys on se, että olutta tullaan todennäköisesti verottamaan, tosin maltillisesti.

Aldaroksen tuotannolliset investoinnit on saatu



päätökseen. Panimon markkinaosuus on Latviassa noin 60%. Aldaris panostaa nyt myynnin, markkinoinnin ja jakelun tehostamiseen.

Toimintavuoden aikana panimo toi markkinoille Vichy-kivennäisveden, mikä tukee markkinointia etenkin aikuisten kuluttajien joukossa.

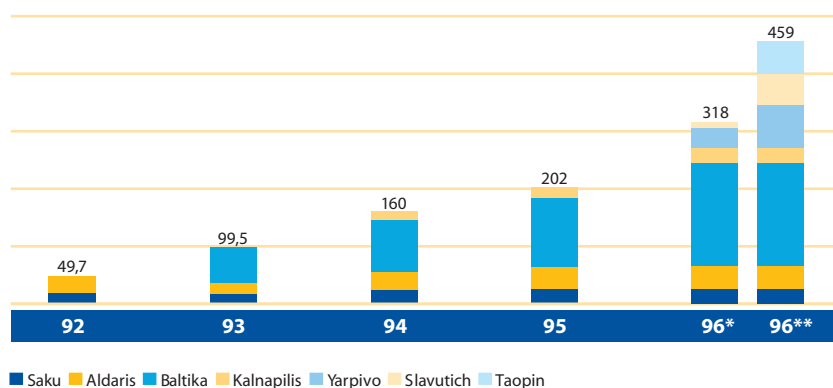
Aldaroksen vuosimyynti oli 40 miljoonaa litraa. Panimon kannattavuus on pysynyt hyvänä. Panimo on investoinut laadun parantamiseen, kapasiteetin kasvattamiseen sekä markkinoinnin tehostamiseen.

Liettua

Liettuan talous on hitaassa kasvussa ja inflaatio on laskenut muiden Baltian maiden tasolle.

Kalnapilisin panimo oli maan neljänneksi suurin, kun se ostettiin BBH:lle vuonna 1994. Panimon

BBH:n panimo-ostot sekä kokonaismyyntimäärän kehitys (milj. litraa)



* Konsolidoitu (100%) **Koko vuosi

markkinaosuus nousi kahdessa vuodessa 13%:sta 21%:iin, ja se on nyt selvästi maan toiseksi suurin oluen tuottaja (suurimman markkinaosuus on noin 35%). Toisin kuin markkinajohtaja, Kalnapilis ei tuota kaikkia oluttyyppejä.

Kalnapilisissä saatettiin investoinnit päätökseen vuonna 1996, mikä lisäsi merkittävästi panimon kapasiteettia ja paransi oleellisesti myös oluiden laatua. Panimon tulos nousi selvästi edellisvuodesta.

Pullotetuissa oluissa Kalnapilisin markkinaosuus on 29% (kilpailijalla 35%). Kalnapilis on BBH:n panimoista ainoa, joka ei ole markkinajohtaja omalla alueellaan. Panimon tavoitteena on saavuttaa johtoasema Liettuan pullotettujen oluiden markkinoilla. Kokonaismyynti vuonna 1996 oli 25 miljoonaa litraa.

Ukraina

Ukraina on asukasmäärältään ja pinta-alaltaan Ranskan kokoinen valtio, jonka siirtyminen markkinatalouteen on edistynyt hyvin. On odotettavissa, että 4-5 vuoden sisällä maan talous kehittyy erittäin ripeästi.

Slavutichin panimo sijaitsee Zaporozhyen kaupungissa, maan itäosassa. Ukrainan 52 miljoonasta asukkaasta puolet asuu 300 kilometrin säteellä Slavutichista. Panimon vaikutusalue, itäinen ja eteläinen Ukraina, on teollisuusvaltaista aluetta, jonka kasvupotentiaali on erittäin hyvä.

Slavutich on 54 miljoonan litran myynnillään yksi Ukrainan suurimmista panimoista. Omalla toiminta-alueellaan Slavutich on markkinajohtaja. Tuotannolliset, 10 miljoonan dollarin suuruiset investoinnit saadaan loppuun vuoden 1997 aikana, mikä kaksinkertaistaa panimon kapasiteetin.



Näkymät

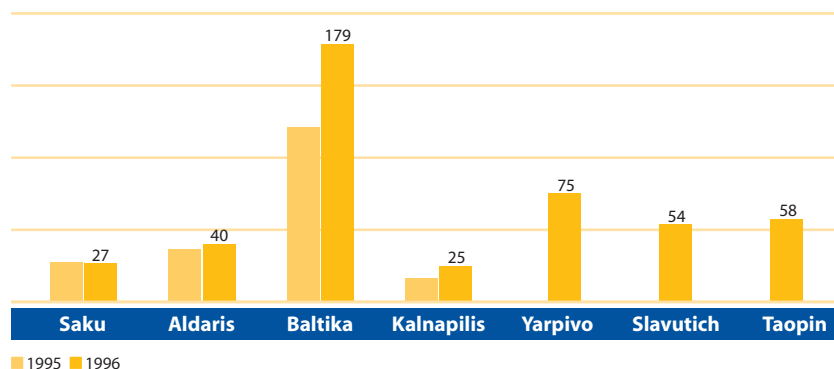
BBH:n ja sen panimoiden merkittävin lähitulevaisuuden tavoite on kehittää ja turvata alueellista markkinajohtajuutta. Kun laadulliset ja kapasiteetin nostoon liittyvät investoinnit on saatu päätökseen, panimot keskittyvät myynnin ja markkinoinnin tehostamiseen.

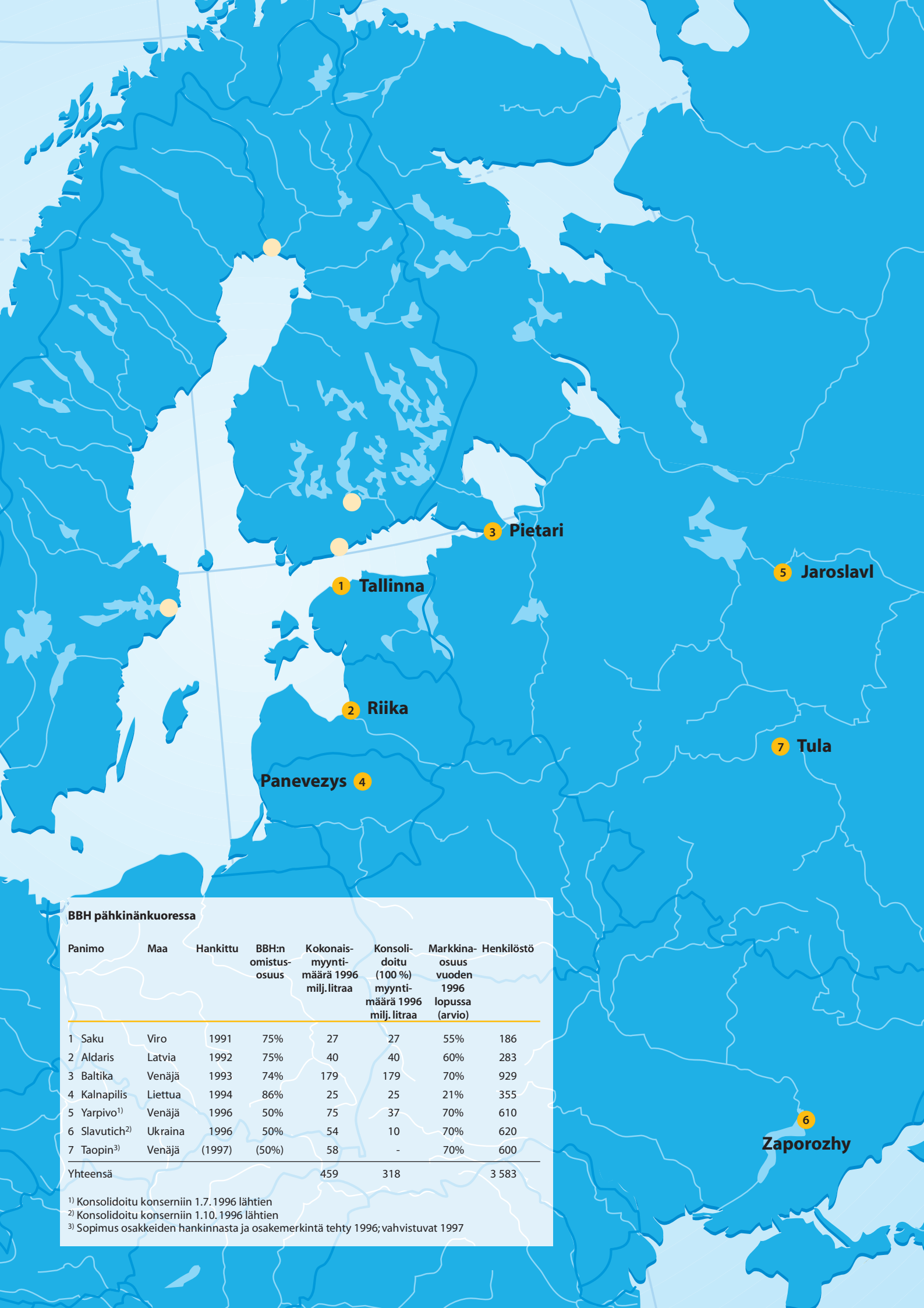
Pitemmällä tähtäyksellä oluen kulutuksen nousu avaa merkittävät kasvumahdollisuudet BBH:n panimoille. Etenkin Venäjällä on odotettavissa, että kulutus lähtee kohtuullisen ripeään kasvuun. Oluen henkeä kohden laskettu kulutus on Venäjällä pudonnut puoleen kymmenessä vuodessa. Ilmiöön on odotettavissa muutos, kun maan taloudellinen tilanne vakiintuu. Ukrainassa ja Baltian maissa on niin ikään alhainen kulutus. Myynnin kasvupotentiaali on ilmeinen, kun vertaa kulutusta Euroopan maiden keskimääräiseen kulutukseen.

BBH:n toimialueen valtioille on yhteistä se, että ne kaikki kulkevat kohti vakiintuvaa markkinataloutta. BBH:n liiketoimintariskit, jotka johtuvat sen toiminta-alueiden poliittisesta ja taloudellisesta tilanteesta, tulevat kehityksen myötä laskemaan. Merkittävin kehityspiiri on inflaation putoaminen kaikissa maissa.

BBH:n tulos vuonna 1997 tulee pysymään hyvällä tasolla.

BBH:n panimoiden kokonaismyyntimäärät 1995-96 (milj. litraa)





BBH pähkinäнкуoressa

Panimo	Maa	Hankittu	BBH:n omistus-osuus	Kokonais-myynti-määrä 1996 milj. litraa	Konsoli-doitu (100 %) myynti-määrä 1996 milj. litraa	Markkina-osuus vuoden 1996 lopussa (arvio)	Henkilöstö
1 Saku	Viro	1991	75%	27	27	55%	186
2 Aldaris	Latvia	1992	75%	40	40	60%	283
3 Baltika	Venäjä	1993	74%	179	179	70%	929
4 Kalnapilis	Liettua	1994	86%	25	25	21%	355
5 Yarpivo ¹⁾	Venäjä	1996	50%	75	37	70%	610
6 Slavutich ²⁾	Ukraina	1996	50%	54	10	70%	620
7 Taopin ³⁾	Venäjä	(1997)	(50%)	58	-	70%	600
Yhteensä				459	318		3 583

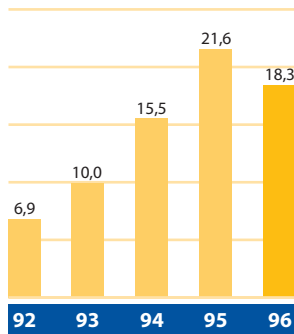
¹⁾ Konsolidoitu konserniin 1.7.1996 lähtien

²⁾ Konsolidoitu konserniin 1.10.1996 lähtien

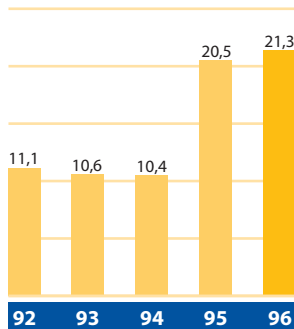
³⁾ Sopimus osakkeiden hankinnasta ja osakemerkintä tehty 1996; vahvistuvat 1997

Vienti ja duty free -myynti

Hartwallin viennin kehitys (milj. litraa)



Hartwallin duty free -myynnin kehitys (milj. litraa)



BBH:n lisäksi Hartwallin kansainväliset operaatiot keskittyvät lähinnä Lapin Kulta -oluen vientiin lähimarkkina-alueille ja Eurooppaan sekä duty free -myyntiin Itämeren laivaliikenteessä.

Vienti

Hartwallin vienti vuonna 1996 oli 73,1 milj. mk, kun se edellisvuonna oli 80,7 milj. mk. Viennin kokonaisvolyyymi oli 18,3 miljoonaa litraa (21,6 miljoonaa litraa). Viennin lasku johtui pääasiassa Venäjän rajakaupalle vuoden aikana asetetuista rajoituksista. Vienti Venäjälle laski 2 miljoonaa litraa. Myös Viron uudet verolait laskivat Hartwallin vientiä noin 10%. Vienti Ruotsiin laski noin viisi prosenttia, mutta maan kokonaismarkkinat laskivat noin 10%, mikä kasvatti Lapin Kullan markkinaosuutta.

Lapin Kullan viennin kohdemaista Venäjän ja Ruotsin osuus on yhteensä yli 90%. Hartwall teki vuoden aikana päätöksen laajentaa viennin maantieteellistä kattavuutta. Norjassa aloitettiin Lapin Kullan vienti yhteistyökumppani Ringnesin kautta, ja Saksassa hampurilaisen maahantuojan kautta.

Hartwallin viennin näkymät vuodelle 1997 eivät poikke oleellisesti vuoden 1996 tasosta. Kasvu tapahtuu lähinnä uusilla markkina-alueilla Saksassa ja Norjassa. Ruotsin olutveron alentuminen auttaa jonkin verran Lapin Kullan myyntiä. Venäjällä Hartwallin päätavoite on säilyttää hyvä markkina-asema rajakaupassa.

Vuoden 1997 aikana Hartwall toteuttaa Lapin Kullan viennissä merkittävän tuoteuudistuksen, jolla lanseerataan toisen sukupolven vientikonsepti. Uudistus kattaa Lapin Kullan kokonaisilmeen vientimarkkinoilla.

Duty free

Hartwallin duty free -myynnin osuus kasvoi 74,4 miljoonasta markasta 78,7 miljoonaan markkaan.

Tariffivapaan myynnin volyyymi kasvoi 20,5 miljoonasta litrasta 21,3 miljoonaan litraan. Myynnin kokonaiskasvua hidastivat Viron ja Suomen välisen liikenteen tiukentuneet tuontirajoitukset, jotka vähensivät Lapin Kullan myyntiä näillä laivoilla vuositasolla noin kaksi miljoonaa litraa. Hartwallin duty free -myynnistä Itämeren alueen laivojen osuus on yli 90%.

Duty free -myynnin kasvu on seurausta lisäntyneestä laivamatkailusta lähinnä Suomen ja Ruotsin välillä. Hartwallin markkinaosuus laivojen olut- ja virvoitusjuomamyynnistä kasvoi, kun valikoimiin tuotiin keväällä Karjala-olut. Karjalan myynti Itämeren laivoilla kasvanee voimakkaasti vuonna 1997. Vuoden vaihteessa sen osuus oli kymmenesosa Lapin Kullan duty free -myynnistä. Uudet Ahvenanmaata koskevat säännökset, jotka saattavat saari maakunnan verovapauden piiriin, nostanevat oluen myyntiä laivoilla.

Hartwallin duty free -myynnin odotetaan kasvavan vuonna 1997 samaa viiden prosentin vauhtia kuin edellisvuonna. Tätä siivittänevät etenkin Karjalan odotettu myynnin kasvu sekä lisääntyvät matkustajamäärät.



Tietoa osakkeenomistajille

Taloustiedotus vuonna 1997

- Oy Hartwall Ab:n tilinpäätöksen 1996 ennakkotiedot julkistettiin 14.2.1997.
- Tilinpäätöstiedote julkistettiin 27.2.1997.
- Varsinainen tilinpäätös julkaistaan osana tätä vuosikertomusta.

Osavuositarkastuksia julkaistaan kaksi:

- tammi-huhtikuun katsaus julkistetaan 5.6.1997.
 - tammi-elokuun katsaus julkistetaan 30.9.1997.
- Kaikki mainitut julkaisut toimitetaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Suomen- ja englanninkieliset versiot löytyvät Hartwallin Internet-kotisivuilta osoitteesta <http://www.hartwall.fi>. Sivuilta löytyvät lisäksi mm. kaikki Hartwallin pörssitiedotteet vuodesta 1994 lähtien.

Yhtiökokous

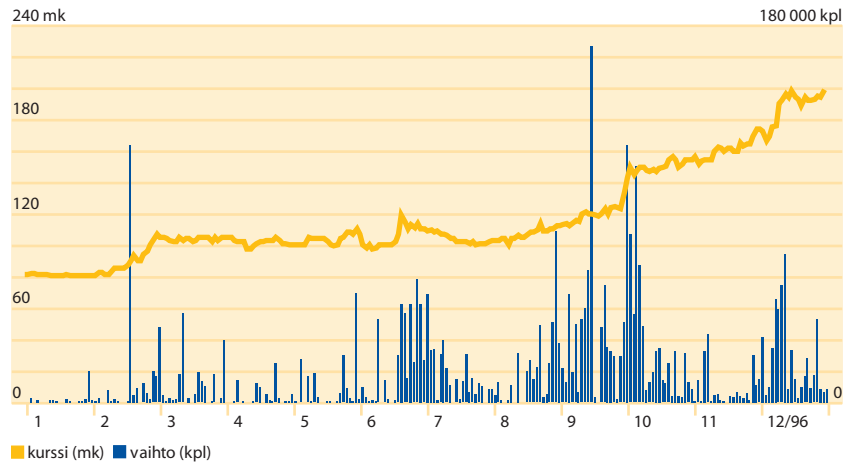
Oy Hartwall Ab:n varsinainen yhtiökokous pidetään 22.4.1997 klo 16.00 alkaen Helsingin Messukeskuksen C1-kokoussalissa osoitteessa Rautatie-läisenkatu 3, Itä-Pasila, Helsinki.

Osingonmaksu

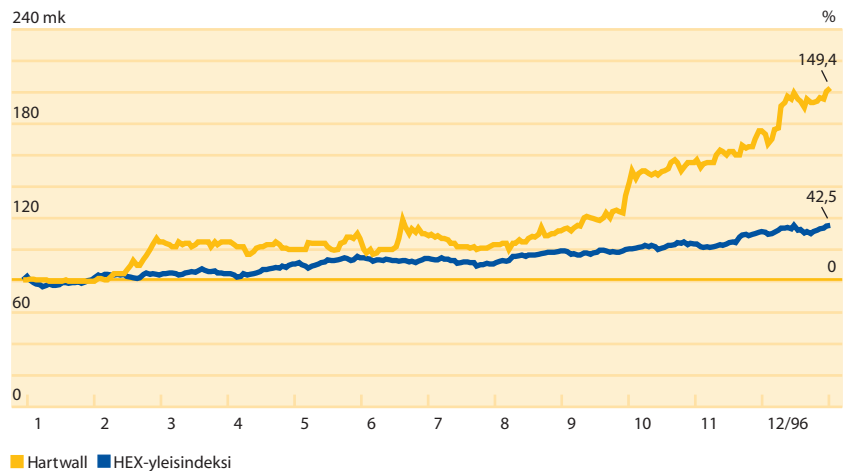
Hallitus esittää yhtiökokoukselle A-osakkeen osingoksi 2,00 mk ja K-osakkeen osingoksi 1,90 mk. Täsmäytyspäivä on 25.4.1997. Osinko maksetaan 30.4.1997, mikäli yhtiökokous hyväksyy hallituksen esityksen. Edellytys osingon saamiselle ja merkintäoikeuden käytölle on osakkeiden rekisteröinti arvo-osuusjärjestelmässä.

Hartwallin osakerekisteriä pidetään yllä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n arvo-osuusrekisterissä.

Hartwallin kurssi ja päivittäinen vaihto 1996

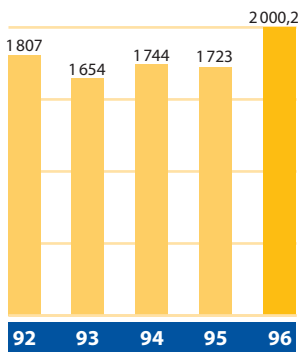


Hartwallin kurssikehitys 1996

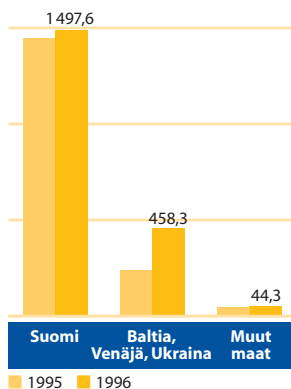


Hallituksen toimintakertomus 1996

Konsernin liikevaihdon kehitys (milj. mk)



Liikevaihto maittain 1995-96 (milj. mk)



Hartwall-konsernin kotimaan liiketoiminnan kehitykseen vaikutti koko alkuvuoden jatkunut kylmä sää, joka päättyi ennätysellisen kylmään kesäkuuhun. Toinen seikka, jonka vaikutuksesta oluen kokonaismarkkinat supistuivat jo neljäntenä vuotena peräkkäin, oli oluen kasvanut yksityistuonti.

Vuoden aikana käytiin laajaa keskustelua Suomen kansalaisten EU-sopimuksen mukaisesta perusoikeudesta ostaa kohtuuhintaisia alkoholit tuotteita joko kotimaasta tai tuoda muista EU-maista. Suomen valtion ja EU:n välisen siirtymäaikasopimuksen mukaan täydet EU-kiintiöt on saatettava voimaan vuoden 2003 loppuun mennessä.

Venäjän poliittisen tilanteen luoma epävarmuus ei ole vaikuttanut haitallisesti Hartwallin 50-%:sesti omistaman osakkuusyhtiö Baltic Beverages Holding AB:n (BBH) liiketoimintaan ja laajenemiseen Venäjällä.

Hartwall-konsernin liiketoimintastrategian toteuttaminen eteni suunnitelmien mukaan. Kotimaista kilpailukykyä parantava tuotanto- ja logistiikkarakenteen muutos saatettiin käytännössä päätökseen, kun Lahdenhovin jakelukeskus otettiin käyttöön vuoden lopussa. Tuotemerkkejä ja tuotelukumäärää supistanut tuotestrategia vahvisti yhtiön markkina-asemaa kotimaassa. BBH kasvatti myyntiään merkittävästi sekä luontaisen markkinakasvun että yrityshankintojen kautta. BBH laajensi vuoden aikana toimintaansa uusille markkina-alueille sopimalla yhteensä kolmen 50%:n panimo-osakkuuden hankinnasta: kahdesta Venäjällä sekä yhdestä Ukrainassa.

Konsernin liikevoitto nousi 238,0 milj. markkaan eli 11,9%:iin liikevaihdosta (1995: 4,9%). Kotimaan toiminnallista tulostavoitetta ei kuitenkaan täysin saavutettu, mikä pääosin johtui hintakilpailun kiristymisestä kotimaan supistuneilla olutmarkkinoilla. BBH:n suotuisa tuloskehitys perustuu pääosin pietarilaisen Baltika-panimon tuotteiden hyvään kysyntään, mikä näkyy sekä liikevaihdon kasvuna että suhteellisen kannattavuuden parane misena.

Rahoituksellisen liikkumavaran lisäämiseksi ja omavaraisuuden vahvistamiseksi yhtiö toteutti kesäkuussa sijoittajille, yleisölle ja henkilöstölle suunnatun osakeannin, jonka alkuperäinen 1,4 miljoonan uuden A-osakkeen määrä ylimerkittiin seitsemänkertaisesti. Suuren kiinnostuksen vuoksi hallitus käytti antivaltuutuksensa täysimääräisesti ja päätti annin lopulliseksi määräksi 1,8 miljoonaa uutta A-osaketta. A-osakkeiden lukumäärän lisääntyminen paransi niiden likviditeettiä ja siten niiden aikaisempaa aidompaa arvomuodostusta. Osakkeen kurssikehitys ylitti selvästi Helsingin arvopaperipörssin HEX-indeksiin. Vuoden päätösnotee-

raus oli 202 mk (1995:81 mk).

Tulos osaketta kohti oli 8,40 mk (0,52 mk), omavaraisuusaste 44,9% (32,4%) ja velkaantumisaste 0,52 (1,02).

Liikevaihto

Konsernin liikevaihto kasvoi 16,1% 2 000 milj. mk:aan (1 723 milj. mk). Kotimaan osuus liikevaihdosta (duty free -myynti mukaanluettuna) oli 74,9% kasvaen 3,2%:illa 1 498 milj. markkaan. Liikevaihtoa kasvattivat sekä myyntimäärän kasvu että myynnin rakenteessa tapahtuneet muutokset, jossa myyntihinnaltaan kalliimpien tölkki- ja long drink -juomien osuus kasvoi.

Ulkomaantoimintojen osuus konsernin liikevaihdosta oli 25,1%, kasvaen 84,8%:illa 502 milj. markkaan. Pääosa ulkomaan liikevaihdosta tulee Hartwallin 50-prosenttisesti omistaman osakkuusyhtiön Baltic Beverages Holding AB:n (BBH) liiketoiminnasta, jonka liikevaihto kasvoi 126,2%.

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, milj. mk

	1996	1995	muutos
Suomi			
(ml.duty free -myynti)	1 497,6	1 451,1	+3,2%
Baltia, Venäjä ja Ukraina	458,3	231,1	+98,3%
Muut maat	44,3	40,9	+8,3%
Yhteensä	2 000,2	1 723,1	+16,1%

Tulos

Hartwall-konsernin liikevoitto nousi 238,0 milj. mk:aan (85,2 milj. mk). Sen liikevaihdosta laskettu osuus nousi 4,9%:sta 11,9%:iin.

Hartwallin liikevoitto ilman BBH:ta nousi 106,7 milj. mk:aan (35,7 milj. mk). Tulosta rasittaneita tuotanto- ja jakelurakenteen muutoksesta aiheutuneita kertaluonteisia kustannuksia ei enää edellisvuosien tapaan merkittävästi syntynyt. Katsauskaudelle kirjatut pienehköt kertakustannukset voitiin kirjata kertaluonteisia tuottoja vastaan.

Kotimaan rakennemuutoksen kustannussäästötavoitteet ovat toteutuneet suunnitelmien mukaan. Ne eivät kuitenkaan ole riittäneet täysin kattamaan tulosta pienentäviä tekijöitä. Niistä merkittävin oli oluen panimohintojen lasku, joka oli seurausta kotimaan supistuneilla olutmarkkinoilla kiristyneestä hintakilpailusta.

BBH:n liikevoitto (50%) nousi 131,0 milj. mk:aan (49,3 milj. mk). Sen tuloskehitykseen vaikutti oleellisesti pietarilaisen Baltika-panimon vuoden 1995 puolivälissä käyttöönotettu lisäkapasiteetti. Hyvän kysyntätilanteen ansiosta koko lisäkapasiteetti voitiin hyödyntää. Myös panimohintoja voitiin korottaa kustannusinflaatiota enemmän.

Hartwall-konsernin liikevoiton jakauma, milj. mk

	1996	1995	muutos
Hartwall	106,7	35,7	198,9%
BBH (50%)	131,0	49,3	165,7%
Yhteensä	237,7	85,0	179,6%
Eliminoinnit	0,3	0,2	
Konserni yhteensä	238,0	85,2	179,3%

Nettorahoituskulut laskivat sekä alentuneen korkotason että pienentyneen nettovelan ansiosta 1,5%:iin (2,3%) liikevaihdosta laskettuna. Tulos rahoituserien jälkeen nousi 207,5 milj. mk:aan (45,7 milj. mk) eli 10,4%:iin liikevaihdosta (2,7%).

Tilikaudelle kirjattiin veroja kaikkiaan 78,7 milj. mk (26,6 milj. mk). Tilikauden verot on laskettu voimassa olevien verokantojen mukaan suoriteperusteisesti. Tilikauden verojen kasvuun vaikutti merkittävästi Venäjällä toimivien panimoiden tulokset.

Tilikauden tulos oli 95,2 milj. mk (4,8 milj. mk), mikä osaketta kohti laskettuna on 8,40 mk (0,52 mk). Sijoitetun pääoman tuotto (ROI) nousi 20,6%:iin (8,7%) oman pääoman tuoton ollessa 18,5% (4,1%).

Investoinnit

Konsernin bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen ja yritysostoihin olivat yhteensä 289,0 milj. mk. Tästä Hartwallin osuus oli 183,2 milj. mk ja BBH:n 105,8 milj. mk. Suurimmat yksittäiset kohteet olivat kotimaassa vuoden lopussa valmistunut ja sisäänajovaiheessa oleva Lahdenhovin jakelukeskus, BBH:ssa Baltikan ja Kalnapilksen tuotantoprosessien uusiminen sekä Venäjän ja Ukrainan panimohankinnat.

Rahoitusasema

Konsernin liiketoiminnan kassavirtaa kertyi 153,9 milj. mk (118,3 milj. mk) eli 7,7% liikevaihdosta laskettuna (6,9%). Kotimaan toiminnan osalta sitä kuitenkin rasitti uusien pakkausratkaisujen seurauksena vaihto-omaisuuden kasvu lähinnä päällystekannan kierron hidastumisena. Mittavan investointiohjelman vuoksi kassavirta ennen rahoituksellisia eriä jäi 112,5 milj. mk negatiiviseksi (-25,5 milj. mk). Rahoitustarve katettiin kesäkuussa toteutetulla osakeannilla. Nettovelka supistui 393,7 milj. mk:aan (512,8 milj. mk). BBH on rahoittanut vuoden aikana toteutetut laajennusinvestoinnit tulorahoituksellaan.

Velkaantumisaste laski edellisen vuoden 1,0:sta 0,5:een, samalla kun omavaraisuusaste nousi 32,4%:sta 44,9%:iin.

Konsernin myynti- ja markkinakehitys

Hartwall-konsernin kokonaismyymintä kasvoi 12,6% 579,3 milj. litraan (514,5 milj. l). Hartwallin oman myynnin eli kotimaan myynnin, viennin ja duty free -myynnin osuus siitä oli 414,3 milj. litraa, BBH:n myynnin osuus 159,1 milj. litraa ja osakkuusyhtiö Cool Drinks International Ltd. Oy:n (CDI) osuus 6,6 milj. litraa.

Hartwallin kotimaan myymintämäärät kasvoivat kaikissa tuoteryhmissä, toimialan kehityksestä poiketen myös oluissa 0,5% 213,0 milj. litraan. Hartwallin myynnin kasvu virvoitusjuomissa oli 1,7% 142,4 milj. litraan, kivennäisvesissä 16,9% 16,4 milj. litraan ja muissa juomissa 20,8% 2,9 milj. litraan.

Toimialan yhteenlaskettu oluiden, virvoitusjuomien ja kivennäisvesien myymintämäärä kasvoi 0,8%. Alan olutmyynti on laskenut jo neljänä peräkkäisenä vuonna, viime vuonna 1,9%, koska Suomen EU-maiden korkeimman olutveron takia yhä suurempi osa oluesta tuodaan maahan yksityisesti. Virvoitusjuomia alalla myytiin 4,0% ja kivennäisvesiä 13,1% edellisvuotta enemmän.

BBH:n kokonaismyymintä kasvoi 57,5% 318,2 milj. litraan, jossa yritysostojen vaikutus on 47 milj. litraa. Selvästi voimakkainta kasvu oli pietarilaisessa Baltikassa, jonka kokonaismyynti nousi 121 milj. litrasta 179 milj. litraan.

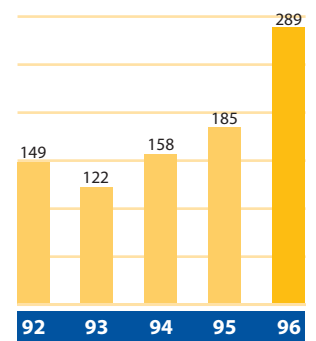
Osakkeet

Oy Hartwall Ab:n hallitus korotti 19.6.1996 osakepääomaa yhtiökokouksen sille 6.4.1995 myöntämän valtuutuksen nojalla 9,0 milj. markalla. Osakepääoman korotus toteutettiin suunnatulla 1,8 miljoonan uuden viiden markan nimellisarvoisen A-osakkeen tarjousannilla. Annin merkitsivät pääosin institutionaaliset sijoittajat. Annilla ei ollut olennaista vaikutusta yhtiön omistusta tai äänivaltasuhteisiin. Uusien osakkeiden merkintähinnaksi hallitus päätti 100 mk kappaleelta. Annin seurauksena Hartwallin osakkeiden kokonaismäärä nousi 12 060 000 osakkeeseen. Uusien A-osakkeiden noteraus Helsingin Arvopaperipörssissä alkoi 28.6.1996. Uudet osakkeet oikeuttavat täyteen osinkoon vuodelta 1996.

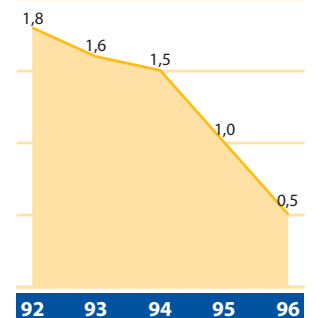
Hallituksella on voimassa yhtiökokouksen 28.3.1996 sille myöntämä valtuutus korottaa suunnatulla annilla osakepääomaa enintään 10,0 milj. markalla antamalla enintään 2,0 miljoonaa uutta viiden markan nimellisarvoista A-osaketta. Tämä käyttämätön valtuutus on voimassa 1.7.1997 asti.

Hartwallin A-osakkeiden vaihto vuonna 1996 oli kaikkiaan 3 530 278 kappaletta vaihdon arvon ollessa noin 456 milj. mk. Vaihdon osuus A-osakkeiden kokonaismäärästä oli 35,9%. Osakkeiden keskikurssi oli 129,18 mk, kurssin ollessa alimmillaan

Bruttoinvestointien kehitys (milj. mk)



Velkaantumisaste (%)



tammikuussa 80 mk ja ylimmillään joulukuussa 202 mk. Osakekurssi 31.12.1996 oli 202 mk. Osakkeenomistajia oli joulukuun viimeisen päivän rekisteritietojen mukaan 2 798 (3 180).

Konsernin rakenne

Katsausvuoden aikana BBH sopi yhtiölle suunnatuilla osakeanneilla hankittavista 50%:n omistusosuuksista Yarpivo- ja Taopin- nimisissä panimoissa Venäjällä sekä Slavutich- nimisessä panimossa Ukrainassa. Yarpivo sijaitsee Yaroslavlissa Moskovan koillispuolella ja Taopin sen eteläpuolella sijaitsevassa Tulassa. Slavutich sijaitsee Zaporozhyessa Ukrainassa. Hartwall-konsernin tilinpäätös sisältää Yarpivon luvut 1.7.1996 lähtien ja Slavutichin luvut 1.10.1996 lähtien. BBH:n Taopin-osakkuus vahvistuu juridisesti kuluvana vuonna.

Panimo	Maa	Hankittu	BBH:n omistusosuus
Saku	Viro	1991	75%
Aldaris	Latvia	1992	75%
Baltika	Venäjä	1993	74%
Kalnapilis	Liettua	1994	86%
Yarpivo	Venäjä	1996	50%
Slavutich	Ukraina	1996	50%
Taopin	Venäjä	(1997)	(50%)

Alkoholijuoma-agentuuria harjoittavan Hartwall Trade Oy Ab:n osakekanta siirtyi kokonaisuudessa konsernin emoyhtiön Oy Hartwall Ab:n haltuun. Hartwallin aikaisempi omistus oli 80%.

Henkilöstö

Hartwall-konsernin palveluksessa oli keskimäärin 3 671 henkilöä (3 294). Hartwallin osuus tästä ilman BBH:ta oli 1 469 henkilöä (1 675).

Henkilöstön jakauma

	31.12.1996	31.12.1995	muutos
Hartwall	1 321	1 457	-136
BBH (100%)	2 975	1 669	+1 306
Yhteensä	4 296	3 126	+1 170

Maksetut palkat

Vuoden 1996 aikana Hartwall-konserni BBH mukaanlukien maksoi palkkoja seuraavasti:

	Konserni		Emo	
Milj. mk	1996	1995	1996	1995
Toimitusjohtajat ja hallituksen jäsenet	3 876	3 223	1 757	1 475
Muut	254 716	275 249	215 697	251 643

Hallitus, toimitusjohtaja ja tilintarkastajat

28.3.1996 pidetyssä yhtiökokouksessa valittiin uudelleen istuva hallitus, jonka muodostivat Gustav von Hertzen (pj.), Erik Hartwall (vpj.), Paul Bergqvist, Curt Lindbom ja Rafael Wolontis sekä henkilöstön edustajina Pertti Hernesniemi ja Erkki Kilpinen. Toimitusjohtajana koko tilikauden ajan on toiminut Jussi Länsiö. Varatoimitusjohtajaksi nimitettiin 1.3.1996 alkaen Ralf Holmén.

Yhtiön tilintarkastajiksi valittiin Sixten Nyman, KHT sekä tilintarkastusyhteisö KPMG Wideri Oy Ab.

Tulevaisuuden näkymät

Uskomme virvoitusjuomien ja kivennäisvesien kotimaan myyntimäärien jatkavan kasvuaan. Myös oluen kokonaiskulutus henkeä kohti laskettuna on noussut, mutta tuoteryhmän tilastoidun myynnin kehitys on Suomen ylikorkeasta olutverosta johtuen päinvastainen. Odotamme valtiovallan toimenpiteitä olutveron pikaiseksi alentamiseksi, mikä siirtäisi merkittävän osan nykyisestä oluen yksityistuonnista kotimaan hankinnoiksi.

Hartwallin nykyinen viisivuotinen sopimus Coca-Cola -tuotteiden valmistuksesta, jakelusta, myynnistä ja markkinoinnista Suomessa jatkuu maaliskuun 15. päivään saakka. Neuvottelut yhteistyön jatkosta ovat edelleen käynnissä.

Hartwall-konsernin kansainväliset kasvunäkymät ovat lupaavat. BBH:n toiminta-alueella on yli 200 miljoonaa kuluttajaa, joiden henkeä kohden nauttiman oluen määrä on vielä hyvin alhainen. BBH:n uusien panimoiden tuoman lisämyynnin sekä aiempien panimoiden kapasiteettinostojen ansiosta yhtiön kokonaismyyntimäärä nousee kuluvana vuonna lähelle 500 miljoonaa litraa. Uusien panimoiden kapasiteetti-investoinnit näkyvät myyntimäärissä täysimääräisesti vasta vuonna 1998. Pidämme myös Lapin Kulta -oluen vientinäkyviä lupaavina, etenkin Ruotsissa ja Norjassa.

Arvioimme Hartwall-konsernin kannattavuuden jatkavan nykyistä myönteistä kehitystään.

Helsingissä 27.2.1997

Oy Hartwall Ab

Hallitus

Tuloslaskelma

milj. mk	konserni		emoyhtiö	
	1.1. - 31.12.1996	1.1. - 31.12.1995	1.1. - 31.12.1996	1.1. - 31.12.1995
1) LIIKEVAIHTO	2 000,2	1 723,1	1 536,3	1 497,0
Valmisteverastojen muutos	8,0	-39,5	0,9	-42,9
Liiketoiminnan muut tuotot	10,3	14,3	12,6	13,1
Kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	685,0	492,4	546,5	425,6
Varastojen muutos	-80,0	-14,4	-41,6	-0,4
Ulkopuoliset palvelut	246,3	220,3	233,1	216,9
2) Henkilöstökulut	342,9	357,2	300,4	328,4
Vuokrat	48,9	59,5	47,7	89,6
Muut kulut	411,4	349,2	297,9	285,6
Kulut yhteensä	1 654,5	1 464,2	1 384,0	1 345,6
3) Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	126,0	148,4	100,1	109,8
LIIKEVOITTO	238,0	85,2	65,6	11,8
	11,9%	4,9%	4,3%	0,8%
4) Rahoitustuotot ja -kulut				
7) Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-	-0,6	-	-
Osinkotuotot	0,4	2,7	5,4	8,5
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista	7,9	2,6	1,8	3,1
Kurssierot	-1,6	-0,3	-0,1	0,2
Korkokulut	-29,9	-40,2	-27,3	-40,5
Muut rahoituskulut	-7,4	-3,7	-7,4	-3,5
Poistot käyttöomaisuusosakkeista	-	-	-	-1,0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-30,6	-39,5	-27,6	-33,3
TULOS RAHOITUSERIEN JÄLKEEN	207,5	45,7	38,0	-21,6
	10,4%	2,7%	2,5%	-1,4%
5) Muut tuotot ja kulut				
Muut kulut	-	-	-	-62,0
TULOS ENNEN VARAUKSIA JA VEROJA	207,5	45,7	38,0	-83,6
	10,4%	2,7%	2,5%	-5,6%
3) Poistoeron lisäys(-) tai vähennys (+)	-	-	-70,4	18,1
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-	-	62,6	35,0
Välittömät verot				
Tilikaudelta	-69,7	-23,8	-19,3	-4,8
Aikaisemmilta tilikausilta	-5,5	-5,5	-5,6	-5,5
Laskennallisen verovelan muutos	-3,4	2,7	-	-
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-33,6	-14,2	-	-
TILIKAUDEN TULOS	95,2	4,8	5,2	-40,8
	4,8%	0,3%	0,3%	-2,7%

Tase

	konserni		emoyhtiö	
VASTAAVAA	31.12.1996	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1995
milj. mk				
9) KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄVAIKUTTEISET SIOITUKSET				
Aineettomat hyödykkeet				
Liikearvo	14,9	28,3	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	48,2	34,0	87,5	93,2
	63,1	62,3	87,5	93,2
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	132,9	135,3	110,0	109,2
Rakennukset ja rakennelmat	397,7	345,6	317,8	302,2
Koneet ja kalusto	472,6	392,5	318,8	284,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	65,9	56,2	23,4	29,2
	1 069,0	929,6	770,0	724,6
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
8) Tytäryhtiöosakkeet	-	-	41,0	40,4
8) Osakkuusyhtiöosakkeet	3,1	-	142,3	139,2
8) Muut osakkeet ja osuudet	8,9	11,8	8,5	11,8
	12,0	11,8	191,8	191,4
	1 144,1 58,6%	1 003,7 62,7%	1 049,3 62,1%	1 009,2 65,6%
VAIHTO - JA RAHOITUSOMAISUUS				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	319,5	239,5	253,6	212,1
Keskeneräinen tuotanto	19,0	14,1	9,1	9,1
Valmiit tuotteet	45,9	42,8	41,0	40,0
	384,4 19,7%	296,4 18,5%	303,7 18,0%	261,2 17,0%
11) Saamiset				
Myyntisaamiset	310,8	246,5	306,9	242,1
Lainasaamiset	1,9	2,1	1,0	1,4
Siirtosaamiset	32,4	26,5	13,9	13,4
Muut saamiset	15,3	10,8	7,9	8,7
	360,3 18,4%	285,9 17,9%	329,7 19,5%	265,6 17,3%
Rahat ja pankkisaamiset	65,1 3,3%	15,2 1,0%	7,4 0,4%	3,5 0,2%
	809,8 41,4%	597,5 37,3%	640,8 37,9%	530,3 34,4%
	1 953,9 100%	1 601,2 100%	1 690,1 100%	1 539,5 100%

	konserni				emoyhtiö			
VASTATTAVAA	31.12.1996		31.12.1995		31.12.1996		31.12.1995	
milj. mk								
¹³⁾ OMA PÄÄOMA								
Sidottu oma pääoma								
Osakepääoma	60,3		51,3		60,3		51,3	
Muu sidottu pääoma	357,3		186,4		357,3		186,4	
	417,6	21,4%	237,7	14,9%	417,6	24,7%	237,7	15,4%
Vapaa oma pääoma								
Kertyneet voittovarot	212,0		218,5		36,4		92,1	
Tilikauden voitto	95,2		4,8		5,2		-40,8	
	307,2	15,7%	223,3	14,0%	41,6	2,5%	51,2	3,3%
VÄHEMMISTÖOSUUS	150,4	7,7%	57,3	3,6%	-	0,0%	-	0,0%
VARAUKSET								
Kertynyt poistoero	-		-		263,7	15,6%	193,3	12,6%
Vapaaehtoiset varaukset								
Muut varaukset	-		-		35,8	2,1%	98,4	6,4%
¹⁴⁾ Pakolliset varaukset	25,4	1,3%	41,3	2,6%	24,4	1,4%	24,2	1,6%
VIERAS PÄÄOMA								
¹⁵⁾ Pitkäaikainen								
Joukkovelkakirjalainat	-		1,7		-		1,7	
Vaihtovelkakirjalainat	0,1		0,1		0,1		0,1	
Lainat rahoituslaitoksilta	33,7		26,6		33,7		26,6	
Eläkelainat	111,7		243,4		110,6		242,2	
Laskennallinen verovelka	88,2		84,8		-		-	
Muut pitkäaikaiset lainat	39,4		-		39,4		-	
	273,1	14,0%	356,6	22,3%	183,8	10,9%	270,6	17,6%
¹¹⁾ Lyhytaikainen								
Joukkovelkakirjalainat	1,7		1,7		1,7		1,7	
Lainat rahoituslaitoksilta	12,9		12,6		12,9		12,6	
Eläkelainat	22,8		18,6		22,7		18,5	
Saadut ennakot	2,5		0,6		-		-	
Ostovelat	87,2		84,3		70,3		77,8	
Siirtovelat	398,5		332,7		387,3		316,4	
Muut lyhytaikaiset korottomat velat	18,0		11,2		3,9		8,3	
Muut lyhytaikaiset korolliset velat	236,5		223,4		224,2		228,8	
	780,2	39,9%	685,0	42,8%	723,1	42,8%	664,2	43,1%
	1 953,9	100%	1 601,2	100%	1 690,1	100%	1 539,5	100%

Rahoitusanalyysi

	konserni		emoyhtiö	
milj. mk	1996	1995	1996	1995
LIIKETOIMINTA				
Tulorahoitus				
Liikevoitto	238,0	85,2	65,6	11,8
Poistot	126,0	148,4	100,1	109,8
Poistot sijoituksista	-	-	-	1,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-30,6	-39,0	-27,6	-33,3
Verot	-78,7	-26,6	-24,9	-10,4
	254,8	168,1	113,2	78,9
KÄYTTÖPÄÄOMAN MUUTOS				
Vaihto-omaisuus, lisäys (-), vähennys(+)	-88,0	25,1	-42,5	42,5
Lyhytaikaiset liikesaamiset, lisäys (-), vähennys(+)	-74,4	9,3	-64,1	64,4
Korottomat lyhytaikaiset velat, lisäys (+), vähennys(-)	61,6	-84,2	59,3	-98,7
	-100,9	-49,8	-47,3	8,2
Liiketoiminnan kassavirta	153,9	118,3	65,9	87,1
INVESTOINNIT				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-289,0	-184,4	-165,2	-148,2
Käyttöomaisuuden myyntituotot	22,6	40,6	25,0	36,9
	-266,5	-143,8	-140,2	-111,3
Kassavirta ennen rahoitusta	-112,5	-25,5	-74,3	-24,2
RAHOITUS				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	71,8	24,9	68,3	23,5
Lainojen lyhennykset	-141,7	-128,4	-141,7	-118,9
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+), vähennys (-)	4,2	32,1	-13,5	9,3
Osingot	-14,8	-11,6	-14,8	-11,6
Osakeanti	179,9	119,7	179,9	119,7
Vähemmistöosuus	59,6	-16,9	-	-
Muut rahoituserät	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
	158,8	19,7	78,2	21,9
Laskelman mukainen likvidien varojen lisäys	46,3	-5,8	3,9	-2,3
Oikaisuerät	3,6	-2,7	-	-
Taseen mukainen likvidien varojen lisäys (+), vähennys (-)	49,9	-8,5	3,9	-2,3

Rahoitusriskit ja niiden hallinta

Tavoite

Konsernilla on hallituksen hyväksymä rahoituspolitiikka, joka määrittelee vastuunjaon ja valtuudet rahoitustehtävissä sekä rahoitusriskien hallinnassa noudatettavat periaatteet. Lisäksi BBH:n muodotamalla alakonsernilla on sen hallituksen hyväksymä toimintaympäristön erityispiirteet huomioonottava valuuttapolitiikka. Rahoituspolitiikan päämääränä on suojautua rahoitusriskeiltä niin, etteivät konsernin likviditeetti, tulos ja vakavaraisuus vaarannu. Tässä keskeisiä tavoitteita ovat:

- konsernin maksuvalmiuden turvaaminen
- sovitun taserakenteen/vakavaraisuuden ylläpito
- korkokatteen hallinta
- valuutta- ja korkoriskien hallinta
- hyvän yrityskuvan ylläpito rahoitusmarkkinoilla.

Merkittävimpien rahoitusriskien hallinnassa noudatetaan seuraavia periaatteita.

Vastuunjako

Liiketoiminnallisen rahoitusvastuun periaatteena on suunnitella toiminta siten, että sen sitoma pääoma käyttöomaisuuteen ja käyttöpääomaan muodostuu kustannusten ja toiminnan joustavuuden kannalta optimaaliseksi sekä määritellä lyhyen tähtäyksen liiketoiminnan vaatima rahoitustarve tai sen tuottama rahoitusylijäämä. Rahoitustoimen tehtävänä on tyydyttää liiketoiminnan rahoitustarve optimaalisella riski/kustannus-suhteella tai sijoittaa ylijäämä likvidisti ja turvaavasti.

Korkoriski

Korkoriskiasema määritellään nettovelan keskimääräisen korkosidonnaisuusajan perusteella. Tätä pohjalta asetetaan myös riskirajat maturiteetti-periodikohtaisille nettoriskipositioille. Korkoriskitarkastelussa myös rahoitusleasing käsitellään rahoitusjärjestelynä. Tavoitteelliseksi korkosidonnaisuusajan vaihteluväliksi on asetettu 6-12 kk. Em. määrittelyn mukainen nettovelka per 31.12.1996

oli 652 milj. mk ja sen keskimääräinen korkosidonnaisuusaika nykyisiä lyhyitä korkoja hyödyntävä.

Valuuttariski

Valuuttariskiä tarkastellaan erikseen transaktioriskinä ja translaatoriskinä. Transaktioriskin merkitys on liiketoiminnan kotimaakeskeisyyden takia melko vähäinen. Liiketoiminnan päävaluutat ovat SEK ja DEM. Translaatoriski sen sijaan on merkittävämpi BBH:n toimiessa pääosin kansantalouksissa, joiden inflaatiokehitys on voimakas ja joiden rahoitusmarkkinat ovat kehittymättömät. Näissä olosuhteissa rahoituksellisten riskinhallintainstrumenttien käyttö on rajallista tai kallista. Siksi BBH:n translaatoriskiä hallitaan soveltamalla ns. monetary-non-monetary -menetelmää konsernitilinpäätöksessä sekä saattamalla toiminnallisin keinoin rahamääräiset varat ja vastuut tasapainoon.

Maksuvalmiusriski

Maksuvalmiuden varmistamiseksi myös poikkeusolosuhteissa konsernilla tulee olla riittävä kassavaroista, lainalmiiteistä ja luottolupauksista muodostuva maksuvalmiusvaranto, joka kattaa maksuvalmiustarpeet myös odottamattomissa tilanteissa.

Luottoriski

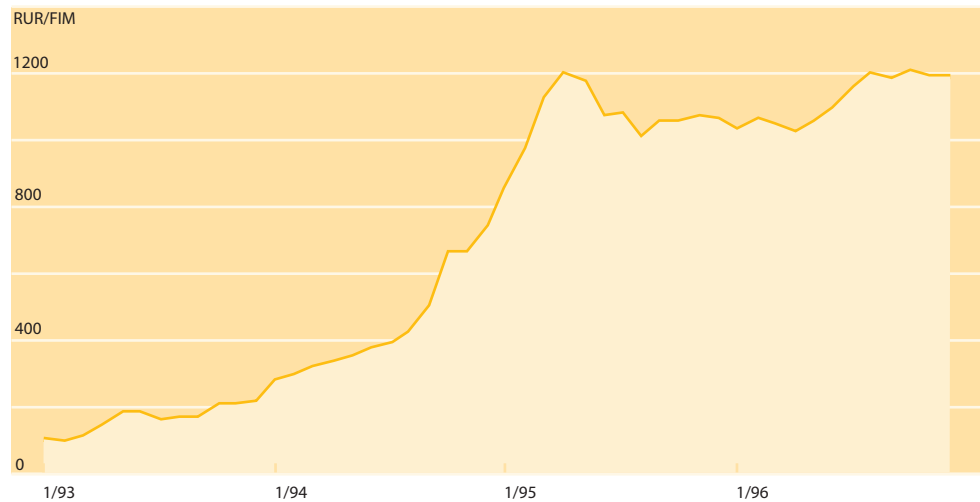
Panimoalan erityispiirteenä on valmiste-verojen suuri osuus verollisesta laskutuksesta. Mahdolliseen luottotappioon sisältyvä valmiste-vero jää, toisin kuin arvonnalisävero, panimon kannettavaksi. Periaatteena luottomyynnissä on määritellä asiakas-kohtaiset luottorajat sekä vaatia saatavan turvaava vakuus.

Vastapuoliriski

Sijoituksia ja johdannaisopimuksia voidaan tehdä vain erikseen määriteltujen vastapuolien kanssa erikseen sovittujen limiittien puitteissa.

Valuuttakursseja

BBH:n tärkeimmän valuutan Venäjän ruplan kurssi suhteessa Suomen markkaan on 1993-1996 kehittynyt seuraavasti:



Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on BBH:n ja sen tytäryhtiöiden yhdistelyssä käytetty seuraavia markkakursseja:

Valuutta	Keskikurssi			Tilinpäätöskurssi		
	1996	1995	muutos (%)	31.12.96	31.12.95	muutos (%)
EEK/FIM	0.379	0.383	-1.0	0.374	0.378	-1.3
LTL/FIM	1.145	1.091	+5.0	1.162	1.065	+9.1
LVL/FIM	8.318	8.326	-0.1	8.423	8.091	+4.1
FIM/RUR	1126.0	1052.3	-6.6	1201.2	1058.4	-11.9
SEK/FIM	0.686	0.614	+11.8	0.6762	0.6546	+3.3
FIM/UAH	394.1	-	-	410.8	-	-

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laskentaperiaatteet

Hartwall-konsernin tilinpäätös on laadittu Suomen lakien mukaisesti. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhtiön lisäksi kaikki Oy Hartwall Ab:n tytäryhtiöt (äänivalta >50 %) sekä kaikki Oy Hartwall Ab:n osakkuusyhtiöt (äänivalta 20-50%). Osakkuusyhtiö Baltic Beverages Holding AB sopi vuoden loppupuolella hankkivansa omistukseensa 50 % Taopin-panimosta vuonna 1997. Konsernitilinpäätös on laadittu hankintamenomenetelmällä. Eliminoitaessa sisäistä osakkeenomistusta on tytäryhtiöiden omaksi pääomaksi laskettu hankintahetkellä olevan oman pääoman lisäksi hankintahetken varaukset vähennettynä laskennallisella verovelalla. Vastaavasti laskennallisen verovelan osuus on sisällytetty muihin velkoihin.

Eliminoinnissa syntynyt ero on kohdistettu käyttöomaisuuteen siltä osin kuin käyttöomaisuuden käypä arvo tytäryhtiössä hankintahetkellä ylitti kirjanpitoarvon. Loppuosa osakkeiden hankintamenosta on konsernitaseessa kirjattu tytäryhtiöiden liikearvoiksi. Käyttöomaisuuserille kohdistettua osaa on poistettu kyseisen kohteen poistosuunnitelman mukaisesti. Kotimaisten yhtiöiden osalta konsernin liikearvot on poistettu kokonaan. BBH:n omistamien tytäryhtiöiden hankinnasta syntyneestä liikearvosta on konsernitilinpäätöksessä tehty tasapoistot jaksotettuna todennäköiselle vaikutusajalleen, kuitenkin enintään kymmenelle vuodelle. Goodwillin poistoaikoja on muutettu vuonna 1996 venäläisten panimoiden osalta 10 vuodesta 5 vuoteen ja muiden BBH:n panimoiden osalta 20 vuodesta 10 vuoteen. Muutoksen vaikutus 10,6 milj. markkaa on kirjattu tilikauden tulokseen.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet sekä sisäinen voitonjako on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet on erotettu tuloslaskelmassa osuutena tilikauden tuloksesta ja taseessa osuutena omasta pääomasta.

Osakkuusyhtiöistä puoliksi omistettut Baltic Beverages Holding AB ja Cool Drinks International Ltd. Oy on yhdistelty konsernitilinpäätökseen ns. puolitusmenetelmällä, jolloin konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikista tuloslaskelman ja taseen riveistä ao. yhtiöiden osalta 50 prosenttia. Omistusosuutta vastaava osuus sisäisistä liiketapahtumista on eliminoitu. Cool Drinks Interna-

tional Ltd. Oy:n osalta puolitusmenetelmään on siirrytty vuoden 1996 aikana. Vertailuluvut on muutettu vastaamaan muutunutta käytäntöä.

Muut osakkuusyhtiöt on otettu mukaan konserniin pääomaosuusmenetelmällä, jolloin osakkuusyhtiöosuus on laskettu omistuosuutta vastaavana osuutena omistetun yhtiön tuloksesta ja nettovarallisuudesta huomioiden myös sisäisten liiketapahtumien katteet.

Osakkuusyhtiö BBH:n tuloslaskelma on muunneltu Suomen markoiksi käyttäen tilikauden keskikurssia ja taseen erät lukuunottamatta tilikauden tulosta käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Kurssimuutoksista johtuvat muutokset on kirjattu suoraan omaan pääomaan.

Osakkuusyhtiö BBH on siirtynyt käyttämään vuodesta 1996 lukien kaikkien ulkomaisten tytäryhtiöidensä yhdistelyssä ns. monetary-non-monetary -menetelmää, koska ne toimivat maissa, joissa vallitsee korkea inflaatio ja joissa rahoitusmarkkinat ovat kehittymättömät. Ao. menetelmän mukaisesti taseen rahoitusomaisuus ja vieras pääoma on muunneltu tilikauden päättymispäivän kurssiin ja taseen muut erät näiden erien tapahtumapäivän mukaiseen kurssiin. Tuloslaskelman erät on muunneltu tilikauden keskikurssiin lukuunottamatta poistoja ja varaston muutosta, jotka on muunneltu ko. hankintamenojen tapahtumapäivän kurssiin. Muuntoerot on kirjattu tilikauden tulokseen. Aiemmin tätä menetelmää käytettiin vain venäläisten panimoiden osalta.

Liikevaihto

Liikevaihtoon sisältyy myytyjen tuotteiden myyntihinnat vähennettynä alennuksilla. Myös luottotappiot pienentävät saatuja myyntituloja.

Ulkomaanrahanmääräiset saatavat ja velat

Valuuttamääräiset saamiset ja velat on arvostettu taseessa tilinpäätöspäivän kurssiin. Kurssierot on kirjattu tilikauden tulokseen.

Tutkimus- ja tuotekehittelymenot

Tutkimus- ja tuotekehittelymenot on kirjattu sen tilikauden kuluiksi, jolloin ne ovat syntyneet.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankinta-

menoon tai sitä alhaisempaan todennäköiseen luovutushintaan. Valmistetun vaihtomaisuuden hankintameno on luettu välittömien kustannusten lisäksi myös osuus hankinnan ja tuotannon välillisistä kustannuksista.

Käyttöomaisuus

Käyttöomaisuus on arvostettu taseeseen välittömään hankintamenoa vähennettynä tehdyillä suunnitelmapoistoilla. Lisäksi tasearvoon sisältyy tiettyihin maa-alueisiin ja rakennuksiin kohdistuvat arvonorotukset, jotka on eritelty liitetiedoissa. Purkauvat arvonorotukset vähennetään suoraan taseen omasta pääomasta.

Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina. Leasing sopimuksiin perustuvien sitoumusten mukaiset leasingmaksut tulevien vuosien osalta on esitetty vastuusitoumuksissa.

Eläkemenojen jaksotus

Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden eläketurva on hoidettu ulkopuolisissa eläkevakuutusyhtiöissä. Eläkevakuutukset on jaksotettu vastaamaan tilinpäätöksen suoriteperusteisia palkkoja.

Tilinpäätössiirrot

Tilinpäätössiirtoja ovat vapaaehtoisten varauksien muutokset ja poistoeron muutokset. Konsernitilinpäätöksessä vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on kirjattu verovelalla vähennettynä omaan pääomaan.

Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina on taseessa esitetty erä, joihin on joko sopimusperäisesti tai muutoin sitouduttu, mutta jotka eivät ole vielä realisoituneet, kuten vuokravastuut. Pakollisten varauksien muutokset sisältyvät tuloslaskelmaan ao. riville.

Välittömät verot

Tuloslaskelmassa on tilikauden verot esitetty erillään aikaisempien tilikausien veroista. Verot on laskettu suoriteperusteisesti. Myös laskennallisen verovelan muutos sisältyy veroihin. Konsernin sisäiseen osingonjakoon perustuva yhtiöveron hyvitys on eliminoitu konsernituloslaskelmassa kohdistamalla se välittömien verojen vähennykseksi.

Tuloslaskelman ja taseen liitetiedot

1. Liikevaihto markkina-alueittain

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Suomi	1 497 657	1 451 134	1 463 125	1 416 315
Ruotsi	41 202	38 770	41 202	38 770
Baltia, Venäjä ja Ukraina	458 319	231 100	28 866	39 849
Muut	3 068	2 100	3 068	2 100
Yhteensä	2 000 246	1 723 104	1 536 261	1 497 034

2. Henkilöstökulut ja luontaisedut

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Palkat	253 572	257 421	212 896	232 394
Luontaisedut	4 441	4 842	3 947	4 419
Eläkekulut	38 679	51 548	52 941	54 528
Muut henkilösivukulut	50 498	48 253	34 532	41 465
Yhteensä	347 190	362 064	304 316	332 806

Hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajille ei ole maksettu osapalkkioita toimintavuoden aikana.

3. Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Liikearvo	13 396	1 753	-	-
Muut pitkävaikutteiset menot	8 395	16 444	27 455	11 117
Maa-alueet	3 212	8 000	-	-
Rakennukset ja rakennelmat	19 839	36 964	12 679	33 351
Koneet ja kalusto	81 191	85 286	60 004	65 350
Yhteensä	126 032	148 446	100 138	109 818

Poistoeron muutos:

Muut pitkävaikutteiset menot	-789	-1 090	-793	-825
Rakennukset ja rakennelmat	-5 950	-15 742	-5 950	-15 722
Koneet ja kalusto	-2 827	-8 893	-757	-1 651
Konsernieliminoinnit	-	2 331	-	-
Siirtymävarauksella kattaminen	-62 524	-	-62 524	-
Myydyn käyttöomaisuuden poistoeron oikaisu	-664	1 954	-397	54
Yhteensä	-72 754	-21 440	-70 421	-18 144

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu konsernissa yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Liikearvo	5-10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	2-20 vuotta
Rakennukset	20-40 vuotta
Rakennelmat	5-20 vuotta
Koneet ja kalusto	3-15 vuotta

4. Konsernin rahoitustuotot ja -kulut

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Kurssierot				
Kurssivoitot	5 046	1 613	-	198
Kurssitappiot	-6 622	-1 929	-119	-
	-1 576	-316	-119	198

Konsernin sisäiset rahoitustuotot ja -kulut

Konserniyhtiöiltä saadut rahoitustuotot				
Osinkotuotot			4 997	5 819
Korkotuotot			48	1 839
Konserniyhtiöille suoritettut rahoituskulut				
Korkokulut			1 059	2 550

5. Satunnaiset tuotot ja kulut

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Fuusiotappio	-	-	-	-62 036

6. Pakollisten varausten muutos

lisäys (+), vähennys (-)

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Vuokrat	10 222	7 000	9 222	7 000
Henkilöstökulut	-26 146	9 781	-8 966	14 046
Yhteensä	-15 924	16 781	256	21 046

7. Osakkuusyhtiöt (paitsi BBH ja CDI)

1000 mk	Konserni	
	1996	1995
Osuus tuloksesta	0	-561
Osuus omasta pääomasta	3 104	0
Osakkeiden kirjanpitoarvo	3 104	0

8. Osakkeet ja osuudet

KONSERNIYRITYKSET*		Konsernin omistus- osuus -%	Konsernin osuus omasta pääomasta	Emoyhtiön omistamien osakkeiden			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio
1000 mk				Lukumäärä	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	
Hartwall-Juomat Oy		100	7 309	10 000	10 000	10 008	151
Hartwa-Trade Oy		100	1 960	4 050	3	2 032	513
Helepark Oy		100	39	402	40	42	0
Oy CC Cold Drink Ab		75	30 112	1 077 366	26 934	27 786	3 011
Lapin Kulta Oy		100	121	100	100	100	4
Frixos Oy		100	21	220	22	22	0
Kiinteistö Oy Ristipellontie 13		100	27	1 908	10	1 020	-3
Yhteensä		-	39 589	-	37 109	41 010	3 676

OSAKKUUSYHTIÖT *		Konsernin omistus- osuus -%	Konsernin osuus omasta pääomasta	Emoyhtiön omistamien osakkeiden			Viimeksi laaditun tilinpäätöksen voitto/tappio
1000 mk				Lukumäärä	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	
Baltic Beverages Holding AB		50	217 580	10 000	SEK 1 000	138 162	99 208
Cool Drinks International Ltd. Oy		50	2 798	10 000	1 000	1 000	3 376
Asunto Oy Ankkurisaarentie		50	3 104	750	8	3 104	0
Lappeenrannan Panimo Oy		25	0	100 000	0	0	0
Yhteensä		-	223 482	-	-	142 266	102 584

BALTIC BEVERAGES HOLDING AB:N TYTÄRYHTIÖT*

	BBH:n omistus- osuus-%	Konsernin omistussuus-%	BBH:n kirjan- pitoarvo 1000 SEK
Saku,Viro	75	38	82 060
Aldaris,Latvia	75	38	108 271
Baltika,Venäjä	74	37	180 236
Kalnapiis,Liettua	86	43	76 155
Yarpivo,Venäjä	50	25	70 546
Slavutich,Ukraina	50	25	70 943
BBT,Liettua	100	50	385
BBE,Viro	100	50	252
Yhteensä			588 848

MUUT OSAKKEET JA OSUUDET

1000 mk	Kpl	Nimellisarvo	Kirjanpitoarvo	
			Emoyhtiön suora omistus	Välill. omistus tytäryhtiön kautta
Helsinki Halli Oy A-sarja	24	240	2 400	-
Helsinki Halli Oy C-sarja	200	2 000	2 000	-
Oy Navarino Ab	19 256	1 926	1 445	-
As Oy Joutiainen	180	455	455	-
Suomen Palautuspakkaus Oy	200	200	201	-
Lahden Seurahuoneen Kiint Oy	4	200	200	-
Oy Nordgolf	4	100	120	-
Muut osakkeet ja osuudet	-	-	1 689	357
Yhteensä			8 510	357

*) Kaikilla tilikausi päättyy 31.12.1996.

9. Käyttöomaisuus

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Liikearvo				
Hankintamenot 1.1.	34 465	28 440	-	-
Lisäykset 1.1.-31.12.	8	6 025	-	-
Vähennykset 1.1.-31.12.	0	0	-	-
Hankintameno 31.12.	34 473	34 465	-	-
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-19 599	-6 203	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	14 874	28 262	-	-

Muut pitkävaikutteiset menot

Hankintamenot 1.1.	144 555	141 631	202 770	136 966
Lisäykset 1.1.-31.12.	23 564	11 553	22 482	69 439
Vähennykset 1.1.-31.12.	-1 184	-8 323	-1 271	-7 325
Fuusio, lisäykset	0	0	-	3 690
Hankintameno 31.12.	166 934	144 861	223 981	202 770
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-118 705	-110 844	-136 474	-109 589
Kirjanpitoarvo 31.12.	48 229	34 017	87 507	93 181

Kokonais- ja suunnitelmapoistojen

kertynyt erotus 1.1.	1 595	2 880	1 202	2 443
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	3 294	0	2 967	0
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	0	-1 285	0	-1 241
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	4 889	1 595	4 169	1 202

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
<u>Maa- ja vesialueet</u>				
Hankintamenot 1.1.	152 672	144 267	109 205	62 953
Lisäykset 1.1.-31.12.	1 421	9 131	1 421	6 630
Vähennykset 1.1.-31.12.	-622	-726	-623	0
Fuusio, lisäykset	0	0	-	39 622
Hankintameno 31.12.	153 471	152 672	110 003	109 205
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-20 613	-17 401	-	-
Kirjanpitoarvo 31.12.	132 858	135 271	110 003	109 205

<u>Maa- ja vesialueiden hankintamenoon sisältyvät arvonorotukset</u>				
Arvonorotukset 1.1.	20 500	20 500	20 500	4 500
Fuusio, lisäykset	-	-	-	16 000
Arvonorotukset 31.12.	20 500	20 500	20 500	20 500

<u>Rakennukset ja rakennelmat</u>				
Hankintamenot 1.1.	566 052	531 058	499 828	326 290
Lisäykset 1.1.-31.12.	76 846	37 056	33 190	19 912
Vähennykset 1.1.-31.12.	-9 559	-2 062	-9 559	-759
Fuusio, lisäykset	0	0	-	154 385
Hankintameno 31.12.	633 339	566 052	523 459	499 828
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-235 674	-220 416	-205 687	-197 591
Kirjanpitoarvo 31.12.	397 665	345 637	317 772	302 237

<u>Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.</u>				
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	42 463	0	25 749	14 513
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	0	-9 991	-	-7 771
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	82 437	39 974	82 437	56 688

<u>Rakennusten hankintamenoon sisältyvät arvonorotukset</u>				
Arvonorotukset 1.1.	44 450	52 450	44 450	8 000
Vähennys 1.1.-31.12.	-	-8 000	-	-8 000
Fuusio, lisäykset	-	-	-	44 450
Arvonorotukset 31.12.	44 450	44 450	44 450	44 450

<u>Koneet ja kalusto</u>				
Hankintamenot 1.1.	1 117 200	974 028	963 471	646 427
Lisäykset 1.1.-31.12.	191 365	154 184	106 076	78 740
Vähennykset 1.1.-31.12.	-33 858	-11 012	-36 189	-8 550
Fuusio, lisäykset	0	0	-	246 854
Hankintameno 31.12.	1 274 707	1 117 200	1 033 358	963 471
Kertyneet sumupoistot 31.12.	-802 136	-724 724	-714 510	-679 471
Kirjanpitoarvo 31.12.	472 571	392 476	318 848	284 000

<u>Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1.</u>				
Poistoeron lisäys 1.1.-31.12.	78 754	1 126	41 705	32 486
Poistoeron vähennys 1.1.-31.12.	-20	-3 285	-	-1 132
Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12.	182 225	103 491	177 074	135 369

<u>Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat</u>				
Hankintamenot 1.1.	56 208	84 625	29 199	20 084
Lisäykset 1.1.-31.12.	55 724	39 618	22 772	28 944
Vähennykset 1.1.-31.12.	-45 984	-68 035	-28 608	-19 829
Kirjanpitoarvo 31.12.	65 948	56 208	23 363	29 199

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
<u>Osakkeet ja osuudet</u>				
Hankintamenot 1.1.	10 812	39 450	191 378	424 395
Lisäykset 1.1.-31.12.	8 611	1 904	7 859	27 642
Vähennykset 1.1.-31.12.	-7 452	-29 543	-7 452	-30 354
Fuusio, vähennykset	0	0	-	-234 584
Fuusio, lisäykset	0	0	-	4 279
Kirjanpitoarvo 31.12.	11 971	11 811	191 785	191 378

<u>Kirjanpitoarvosta 31.12. tuotantokoneiden ja -laitteiden osuus</u>				
	408 941	333 233	275 538	235 585

10. Käyttöomaisuuden verotusarvot

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Maa-alueet	18 665	18 494	18 665	7 917
Rakennukset	302 878	249 460	222 984	143 545
Osakkeet ja osuudet	9 701	11 318	187 650	187 229

Mikäli verotusarvoa ei ole ollut käytettävissä, on esitetty kirjanpitoarvo.

11. Rahoitusomaisuus

1000 mk	Emoyhtiö	
	1996	1995
Myyntisaamiset konserniyhtiöt	9 785	5 978
Myyntisaamiset osakkuusyhtiöt	32 186	17 305
Siirtosaamiset konserniyhtiöt	1 927	833
Siirtosaamiset osakkuusyhtiöt	674	156
Muut saamiset konserniyhtiöt	722	2 336
Muut saamiset osakkuusyhtiöt	33	-
Ostovelat konserniyhtiöt	526	529
Ostovelat osakkuusyhtiöt	122	418
Siirtovelat konserniyhtiöt	1 110	948
Siirtovelat osakkuusyhtiöt	713	981
Muut korott. velat konserniyhtiöt	1 153	1 756
Muut korott. velat osakkuusyhtiöt	975	641
Muut koroll. velat konserniyhtiöt	19 170	28 367

Yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua maksettavaksi erääntyviä saamia on seuraavasti:

1000 mk	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
Myyntisaamiset	233	3 601	233	3 601
Lainasaamiset	1 008	1 008	1 008	1 008
Yhteensä	1 241	4 609	1 241	4 609

Hallituksen jäseniltä tai toimitusjohtajilta ei ole lainasaamia.

12. Johdon eläkesitoumukset

Konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60-65 vuotta. Emoyhtiön toimitusjohtajan eläkeiäksi on sovittu 60 vuotta.

13. Oma pääoma

	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
1000 mk				
Osakepääoma 1.1.	51 300	45 000	51 300	45 000
Osakeanti	9 000	6 300	9 000	6 300
Osakepääoma 31.12.	60 300	51 300	60 300	51 300
Emissiovoitto 1.1.	186 400	73 000	186 400	73 000
Osakeanti	170 943	113 400	170 943	113 400
Emissiovoitto 31.12.	357 343	186 400	357 343	186 400
Sidottu oma pääoma yhteensä 31.12.	417 643	237 700	417 643	237 700
Vapaa oma pääoma 1.1.	223 302	232 902	51 241	111 770
Osingonjako	-14 798	-11 600	-14 798	-11 600
Lahjoitukset	-92	-107	-92	-107
Arvonkorotusten muutos	-	-	-	-8 000
Muuntoero	3 565	-2 740	-	-
Tilikauden tulos	95 174	4 847	5 247	-40 822
Vapaa oma pääoma 31.12.	307 151	223 302	41 598	51 241
Vapaaehtoiset varaukset ja poistoero	-304 152	-231 725	-	-
Laskennallinen verovelka	85 163	64 883	-	-
Jakokelpoiset varat	88 162	56 460	41 598	51 241

Emoyhtiön osakepääoma jakautuu osakelajeittain seuraavasti:

	1996		1995	
	kpl	1000 mk	kpl	1000 mk
A-Sarja (1 ääni/osake)	10 580 000	52 900	8 780 000	43 900
K-Sarja (20 ääntä/osake)	1 480 000	7 400	1 480 000	7 400

14. Varaukset

Pakolliset varaukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
1000 mk				
Henkilöstökulut	5 080	31 226	5 080	14 046
Vuokrat	20 341	10 119	19 341	10 119
Yhteensä	25 421	41 345	24 421	24 165

15. Vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua

	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
1000 mk				
Rahalaitoslainat	14 259	14 284	14 259	14 284
Eläkelainat	83 552	179 373	82 753	178 515
Muut pitkäaikaiset lainat	8 927	-	8 927	-
Yhteensä	106 738	193 657	105 939	192 799

Vuoden 1994 optiolaina, 50 tmk, on maksamatta.

Optiotodistusten merkintäajat ovat seuraavat:

	Merkintäaika
Litt.A, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.1998-31.1.1999
Litt.B, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.1999-31.1.2000
Litt.C, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.2000-31.1.2001
Litt.D, 4* 6250 kpl A-osakkeita	1.9.2001-31.1.2002

Merkintähinta on 82 mk/osake.

Joukkovelkakirjalainat

	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
1000 mk				
Joukkovelkakirjalaina 1988-1997, 10 %	-	1 714	-	1 714
- vuotuinen lyhennys	1 714	1 714	1 714	1 714
Yhteensä	1 714	3 428	1 714	3 428

16. Vastuusitoumukset

	Konserni		Emoyhtiö	
	1996	1995	1996	1995
1000 mk				
Annetut pantit ja vastuusitoumukset				
a) Omasta puolesta				
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	277 230	278 961	277 230	278 961
Yrityskiinnitys	120 000	120 000	120 000	120 000
b) Johdon puolesta				
Takaukset	113	35	113	35
c) Osakkaiden puolesta				
Takaukset	563	1 127	563	1 127
d) Muiden puolesta				
Takaukset	23 214	56 032	23 214	56 032
Takaisinostovastuut	19 437	-	19 437	-
e) Muut omat vastuut				
Leasingvastuut				
Kiinteistöleasingvastuu seuraava vuosi	9 380	12 000	9 380	12 000
jäljellä oleva vastuu	56 283	84 000	56 283	84 000
Muut leasingvastuut seuraava vuosi	32 563	32 393	31 609	31 708
jäljellä oleva vastuu	58 003	54 212	57 417	52 648
Takaisinostovastuut	8 550	7 443	8 550	7 443
Eläkevastuut	-	-	-	17 180
f) Yhteensä				
Kiinnitykset maa-alueisiin ja rakennuksiin	277 230	278 961	277 230	278 961
Yrityskiinnitykset	120 000	120 000	120 000	120 000
Takaukset	23 890	57 194	23 890	57 194
Eläkevastuu	-	-	-	17 180
Muut vastuut	184 216	190 048	182 676	187 799

Osakkuusyhtiöitä koskevia vastuuta ei ole.

Johdannaisvastuuta ei ole.

Konsernin tunnusluvut

		1992	1993	1994	1995	1996
Tuloslaskelma						
Liikevaihto	Mmk	1 807,1	1 654,4	1 744,4	1 723,1	2 000,2
Muutos, %	%	-0,1	-8,5	5,4	-1,2	16,1
Liikevoitto	Mmk	29,3	78,7	83,3	85,2	238,0
osuus liikevaihdosta	%	1,6	4,8	4,8	4,9	11,9
Tulos rahoituserien jälkeen	Mmk	-42,4	14,1	39,5	45,7	207,5
osuus liikevaihdosta	%	-2,3	0,9	2,3	2,7	10,4
Tulos rahoituserien jälkeen ./verot	Mmk	-25,8	9,8	29,1	19,1	128,8
osuus liikevaihdosta	%	-1,4	0,6	1,7	1,1	6,4
Tilikauden tulos	Mmk	-24,2	9,3	18,0	4,8	95,2
osuus liikevaihdosta	%	-1,3	0,6	1,0	0,3	4,8
Tase						
Käyttöomaisuus	Mmk	990,9	978,8	1 007,9	1 003,7	1 144,1
Vaihto-omaisuus	Mmk	321,6	338,9	321,5	296,4	384,4
Saamiset	Mmk	390,0	307,7	303,2	285,9	360,3
Rahat ja pankkisaamiset	Mmk	35,9	16,1	23,8	15,2	65,1
Oma pääoma	Mmk	338,7	348,6	350,9	461,0	724,8
Vähemmistöosuus	Mmk	40,5	43,9	59,9	57,3	150,4
Pakolliset varaukset	Mmk	24,0	23,2	24,6	41,3	25,4
Pitkäaikainen vieras pääoma	Mmk	551,0	522,4	443,0	356,6	273,1
Lyhytaikainen vieras pääoma	Mmk	784,1	703,4	778,0	685,0	780,2
Taseen loppusumma	Mmk	1 738,3	1 641,5	1 656,4	1 601,2	1 953,9
Korollinen vieras pääoma	Mmk	686,9	620,3	596,7	528,1	458,8
Koroton vieras pääoma	Mmk	648,2	605,5	624,3	513,5	594,5
Tunnusluvut						
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	-6,7	2,5	7,2	4,1	18,5
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	2,8	7,7	8,8	8,7	20,6
Korkokate		2,1	3,1	4,1	5,4	9,9
Omavaraisuusaste	%	21,8	24,0	24,8	32,4	44,9
Velkaantumisaste		1,8	1,6	1,5	1,0	0,5
Bruttoinvestoinnit						
käyttöomaisuuteen	Mmk	148,7	121,5	157,8	184,4	289,0
osuus liikevaihdosta	%	8,2	7,3	9,0	10,7	14,4
Tutkimus- ja kehityksen	Mmk	7,4	6,6	5,9	6,1	6,4
osuus liikevaihdosta	%	0,4	0,4	0,3	0,4	0,3
Henkilöstö keskimäärin		3 201	3 395	3 108	3 294	3 671
Hartwall		2 385	2 168	1 897	1 675	1 469
BBH (100%)		816	1 227	1 211	1 619	2 202

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Oman pääoman tuotto ROE	tulos rahoituserien jälkeen ./verot oma pääoma + vähemmistöosuus, keskimäärin tilikauden aikana
Sijoitetun pääoman tuotto ROI	tulos rahoituserien jälkeen + korko- ja muut rahoituskulut taseen loppusumma ./koroton vieras pääoma ./pakolliset varaukset, keskimäärin tilikauden aikana
Korkokate	tulos rahoituserien jälkeen + poistot + korko- ja muut rahoituskulut korko- ja muut rahoituskulut
Omavaraisuusaste	oma pääoma + vähemmistöosuus taseen loppusumma ./saadut ennakot
Velkaantumisaste	korollinen vieras pääoma oma pääoma + vähemmistöosuus
Henkilöstö keskimäärin	Keskiarvo kuukausien lopun henkilömääristä

Osakekohtaiset osakeantioikaistut tunnusluvut

		1992	1993	1994	1995	1996
Tulos/osake (EPS)	mk	-2,69	1,04	2,00	0,52	8,40
Oma pääoma/osake	mk	37,64	38,73	38,62	44,50	59,60
Osinko/osake						
A-osake	mk	1,00	1,15	1,40	1,50	2,00 *)
K-osake	mk	0,65	0,65	0,90	1,10	1,90 *)
Osinko/tulos	%	-34,3	100,3	64,3	305,3	25,2
A-osake						
Efektiivinen osinkotuotto	%	2,2	1,5	2,1	1,9	1,0
P/E-luku		-16,54	73,58	32,21	155,77	23,81
Osakeantioikaistut kurssit						
keskikurssi	mk	61,43	57,94	80,20	71,22	129,18
alin kurssi	mk	40,00	40,00	62,00	55,00	80,00
ylin kurssi	mk	78,70	80,00	91,00	83,00	202,00
kurssi kauden lopussa	mk	44,50	78,00	67,00	81,00	202,00
keskikurssi 30.12.	mk					200,03
Vaihdon kehitys	1000 kpl	142	316	623	680	3 530
A-osakkeiden kokonaismäärästä	%	2,0	4,5	8,9	7,7	35,9
Osakekannan markkina-arvo tilikauden lopussa						
A-osakkeet	Mmk	312	546	469	711	2 116
K-osakkeet	Mmk	89	156	134	120	296
Yhteensä	Mmk	401	702	603	831	2 412
Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä						
A-osake	1000 kpl	7 000	7 000	7 025	7 481	9 844
Osakesarjat yhteensä	1000 kpl	9 000	9 000	9 025	9 352	11 324
Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa						
A-osake	1000 kpl	7 000	7 000	7 100	8 880	10 680
Osakesarjat yhteensä	1000 kpl	9 000	9 000	9 100	10 360	12 160

* Hallituksen ehdotus

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Tulos/osake (EPS)	$\frac{\text{tulos rahoitusserien jälkeen} \cdot \text{verot} \cdot \text{vähemmistöosuus}}{\text{tilikauden keskimääräinen osakeantioikaistu osakkeiden lukumäärä}}$
Oma pääoma/osake	$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/osake	$\frac{\text{tilikauden osinko}}{\text{osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$
Osinko/tulos	$\frac{\text{tilikauden osinko}}{\text{tulos rahoitusserien jälkeen} \cdot \text{verot} \cdot \text{vähemmistöosuus}}$
Efektiivinen osinkotuotto	$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{oikaistu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}$
P/E-luku	$\frac{\text{oikaistu pörssikurssi tilinpäätöspäivänä}}{\text{tulos/osake (EPS)}}$
Osakekannan markkina-arvo	tilikauden lopussa oleva osakkeiden määrä kerrottuna saman hetken pörssikurssilla

Tietoa Oy Hartwall Ab:n osakkeista

Suunnattu tarjousanti

Oy Hartwall Ab:n hallitus korotti 19.6.1996 osakepääomaa 9,0 milj. markalla suunnatulla tarjousannilla 10.-18.6.1996. Annissa merkittiin 1,8 miljoonaa kappaletta uusia viiden markan nimellisarvoisia A-osakkeita, mikä nosti Hartwallin osakkeiden kokonaismäärän 12 060 000 osakkeeseen ja yhtiön osakepääoman 60,3 miljoonaan markkaan. Osakkeiden merkintähinnaksi hallitus päätti 100 mk kappaleelta.

Osakkeiden vaihto 1996

Hartwallin A-osakkeita vaihdettiin kaikkiaan 3 530 278 kappaletta, noin 456 miljoonan markan arvosta. Vaihdon osuus A-osakkeiden määrästä oli 35,9%.

Osakkeen hinta oli korkeimmillaan vuoden viimeisenä pörssipäivänä eli 202 markkaa. Alin noteeraus oli 80 markkaa tammi-helmikuussa. Vuoden keskimurssi oli 129,18 mk. Osakkeenomistajia oli vuoden lopussa 2 798.

Hallituksella on voimassa yhtiökokouksen 28.3.1996 myöntämä valtuutus korottaa osakepääomaa 10 milj. markalla antamalla 2 000 000 kappaletta uusia viiden markan nimellisarvoisia A-osakkeita. Merkintä voidaan suorittaa myös apporttiomaisuutta vastaan.

Osakepääoman rakenne 31.12.1996

	Osakkeita kpl	Osuus osakkeista	Osuus äänistä
K-osakkeet	1 480 000	12,3%	73,7%
A-osakkeet	10 580 000	87,7%	26,3%
Yhteensä	12 060 000	100,0%	100,0%

Omistusrakenne 31.12.1996

	Omistajia kpl	Osakkeet kpl	Äänimäärä
Kotitaloudet ja yksityishenkilöt	2 625	5 413 574	5 413 574
Yksityiset yritykset	122	1 671 538	24 091 538
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset, työeläkelaitokset	27	2 484 357	2 484 357
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	12	7 573	7 573
Ulkomaat (EU:n jäsenvaltiot)	7	2 470 035	8 170 035
	2 793	12 047 077	40 167 077
joista hallintarekisteröidyt osakkeet	5	1 723 038	1 723 038
	2 798		

Osakkaat omistuksen mukaan 31.12.1996

Osakkeita/osakas	Osakkaita	%-osuus	Osakemäärä	%-osuus
1-99	1 345	48,1	43 908	0,4
100-999	1 303	46,6	222 591	1,9
1 000 - 9 999	86	3,1	261 995	2,2
10 000 - 99 999	46	1,6	1 570 739	13,0
100 000 - 999 999	14	0,5	3 558 836	29,5
yli 1 000 000	4	0,1	6 389 008	53,0
	2 798	100%	12 047 077	100%

Johdon omistus

Omistususuus osakkeista	3,6%
Omistususuus optiotodistuksista	100%
Osuus osakkeiden äänistä	1,1%
Ääniosuus, jonka johto voi saada optiotodistusten nojalla	0,2%

20 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.1996 osakerekisterin mukaan

	Osakkeet kpl	osuus osake- kannasta (%)	äänistä (%)		Osakkeet kpl	osuus osake- kannasta (%)	äänistä (%)
Hartwall-Yhtiöt Oy				Kuntien Eläkevakuutus	268 833	2,2	0,7
- K-osakkeet	1 180 000	9,8	58,7	Therman Mattias	235 000	1,9	0,6
- A-osakkeet	46 720	0,4	0,1	Tallqvist Gustav	211 227	1,8	0,5
	1 226 720	10,2	58,9	Hartwall Peter	176 930	1,5	0,4
Pripps Ringnes AB				Therman Anna	173 880	1,4	0,4
- K-osakkeet	300 000	2,5	14,9	Hartwall Helmi, kuolinpesä	130 320	1,1	0,3
- A-osakkeet	2 168 500	18,0	5,4	Eläke-Varma	129 235	1,1	0,3
	2 468 500	20,5	20,3	Tallqvist Anders	104 010	0,9	0,3
Hartwall P-G, kuolinpesä	1 061 000	8,8	2,6	Tallqvist Johan	85 305	0,7	0,2
Hartwall John	449 960	3,7	1,1	Tallqvist Niklas	81 745	0,7	0,2
Hartwall Erik	372 610	3,1	0,9	Roos Katarina	80 585	0,7	0,2
Hartwall K Ky	353 415	2,9	0,9	Yhteensä 20 suurinta	8 562 691	71,0	91,3
Hartwall Gösta, kuolinpesä	335 520	2,8	0,8	Hallintarek. yhteensä	1 723 038	14,3	4,3
Therman Robert	332 028	2,8	0,8				
Therman Henrik	285 868	2,4	0,7	Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ^{*)}	436 160	3,6	1,1

^{*)} Omistususuus optiotodistuksista 100%. Niiden nojalla saatava ääniosuus 0,2%.

Voitonjakoehdotus

Konsernin vapaa oma pääoma on konsernitaseen 31.12.1996 mukaan 307 151 036,72 markkaa, josta jakokelpoiset varat ovat 88 161 500,80 markkaa. Emoyhtiön vapaa oma pääoma taseen 31.12.1996 mukaan muodostuu seuraavasti:

voittovarot edellisiltä vuosilta	36 351 540,69	markkaa
tilikauden tulos	5 247 164,98	markkaa
	<u>41 598 705,67</u>	<u>markkaa</u>

Osinkoon oikeuttavia osakkeita on yhteensä 12 060 000 kappaletta.

Hallitus ehdottaa, että vapaa pääoma käytetään seuraavalla tavalla:

osakkeenomistajille maksetaan osinkoa vuodelta 1996		
2,00 mk A-osakkeelta	21 160 000,00	markkaa
1,90 mk K-osakkeelta	2 812 000,00	markkaa
	<u>23 972 000,00</u>	<u>markkaa</u>

hallituksen käytettäväksi yleishyödyllisiin tarkoituksiin varataan	200 000,00	markkaa
--	------------	---------

käyttämättömiksi voittovaroiksi jää	17 426 705,67	markkaa
-------------------------------------	---------------	---------

Helsingissä, 27. päivänä helmikuuta 1997

Gustav von Hertzen

Erik Hartwall

Paul Bergqvist

Pertti Hernesniemi

Erkki Kilpinen

Curt Lindbom

Rafael Wolontis

Jussi Länsiö
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Oy Hartwall Ab:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Oy Hartwall Ab:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1996. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelmat, taseet, rahoituslaskelmat ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja yhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolaisten sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa ja vastuuvapaus voidaan myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamattamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voittovarojen käyttämiseksi on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuositarkastuksiin. Käsityksemme mukaan osavuositarkastukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsinki, 13. päivänä maaliskuuta 1997

KPMG WIDERI OY AB

Sixten Nyman
KHT

Rolf Stubbe
KHT

Oy Hartwall Ab:n hallinto ja organisaatio



Oy Hartwall Ab:n hallitus alkaen alarivistä vasemmalta: Erik Hartwall, Gustav von Herten, Jussi Lämsä (tj. ei hall. jäsen.); ylärivissä vasemmalta: Erkki Kilpinen, Pertti Hernesniemi, Rafael Wolontis, Curt Lindbom ja Paul Bergqvist.

Hallitus

Gustav von Herten, 66
vuorineuvos,
hallituksen puheenjohtaja 1982 lähtien

Erik Hartwall, 55
toimitusjohtaja, Hartwall-Yhtiöt Oy,
hallituksen varapuheenjohtaja 1989 lähtien

Paul Bergqvist, 51
konsernijohtaja, Pripps Ringnes AB,
hallituksen jäsen 1993 lähtien

Curt Lindbom, 54
insinööri
hallituksen jäsen 1995 lähtien

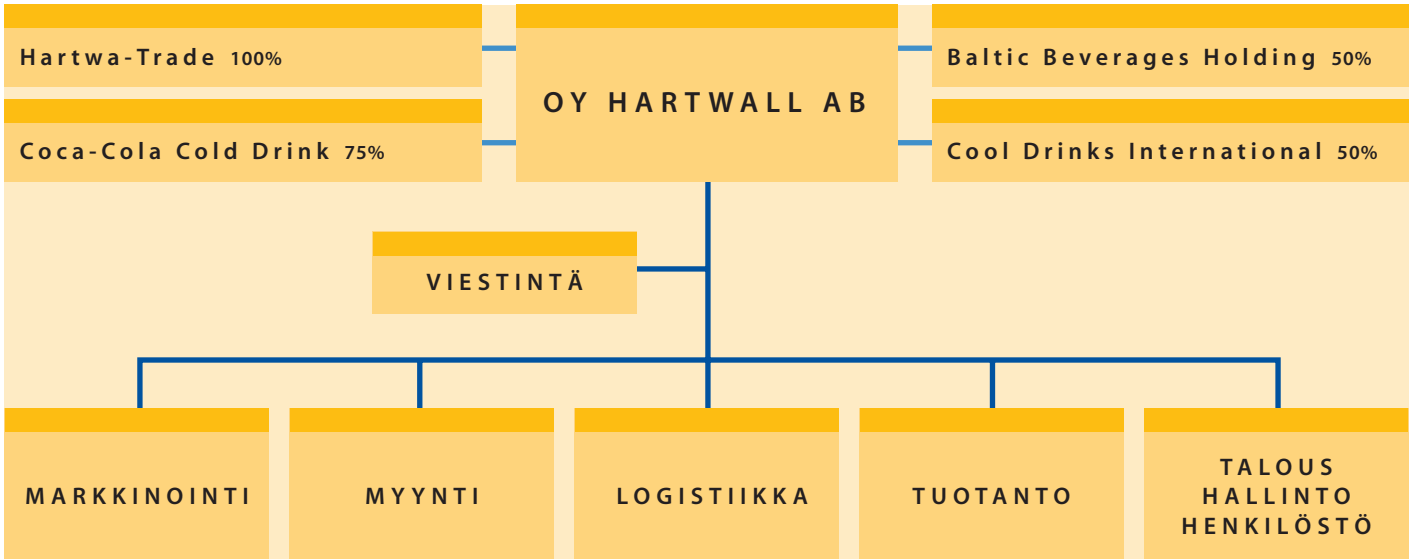
Rafael Wolontis, 63
valtiotieteen maisteri
hallituksen jäsen 1981-1988 sekä
1995 lähtien

Pertti Hernesniemi, 40
pääluottamusmies, Hartwallin työntekijä-
edustaja
hallituksen jäsen 1995 lähtien

Erkki Kilpinen, 48
Hartwallin toimihenkilöedustaja
hallituksen jäsen 1995 lähtien

Tilintarkastajat

Sixten Nyman, KHT
Tilintarkastusyhteisö KPMG Wierd Oy Ab



Oy Hartwall Ab:n johto



Jussi Länsiö, 45
toimitusjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1994



Ralf Hollmén, 48
myynti- ja logistiikka-
johtaja,
varatoimitusjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1985



Markku Sirén, 49
talousjohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1994



Rolf Therman, 53
tekninen johtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1992



Markku Tolonen, 53
johtaja, liiketoimintojen
kehitys, yhteiskuntasuh-
teet, yhtiön palvelukses-
sa vuodesta 1992



Esa Rautalinko, 34
markkinointijohtaja,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1996



Tapio Hedman, 34
viestintäpäällikkö,
yhtiön palveluksessa
vuodesta 1992

Emo-, tytär- ja osakkuusyhtiöt ja niiden johto



Erik Hartwall, 55
toimitusjohtaja, Hartwall-Yhtiöt Oy

Hartwall-Yhtiöt Oy on vuonna 1988 perustettu holdingyhtiö ja Oy Hartwall Ab:n emoyhtiö. Hartwall-Yhtiöt Oy:n omistajat ovat kaikki Hartwallin perustajan Victor Hartwallin jälkeläisiä suoraan alenevassa polvessa.



Henrik Therman, 59
toimitusjohtaja, Baltic Beverages Holding AB

Baltic Beverages Holding AB (BBH) on perustettu vuonna 1991. Yhtiö on Hartwallin ja ruotsalais-norjalaisen Pripps Ringnes AB:n puoliksi omistama osakkuusyhtiö. BBH harjoittaa panimotoimintaa Baltian maissa, Venäjällä ja Ukrainassa.



Ahti Mattila, 52
toimitusjohtaja, Hartwa-Trade Oy Ab

Hartwa-Trade Oy Ab on Hartwallin omistama alkoholiagentuuri. Yhtiö toimii useiden maailmanlaajuisesti tunnettujen oluiden, viinien ja väkevien alkoholijuomien edustajana Suomessa. Ulkomaisten oluiden myynti tapahtuu Hartwallin toimesta.



Torkel Tallqvist, 33
toimitusjohtaja, Oy Coca-Cola Cold Drink Ab

Coca-Cola Cold Drink on Hartwallin 75-prosenttisesti omistama tytäryhtiö. Coca-Cola Companylla on 25 prosentin omistusosuus. CCCD:n liikeidea on kehittää juomalaitteiden ja -automaattien kautta tapahtuvaa virvoitusjuomamyyntiä. Yhtiö on perustettu vuonna 1993.

Cool Drinks International Ltd. Oy on Hartwallin ja Primalco Oy:n puoliksi omistama yhtiö, joka valmistaa, markkinoi ja myy matala-alkoholipitoisia juomasekoituksia, kuten long drink -juomia. (Toimitusjohtaja o.t.o:na Jussi Länsiö).

Yhteystiedot



Oyj Hartwall Ab

	Käyntiosoite Puhelin	Postiosoite Telekopio
Pääkonttori	Ristipellontie 4 (09) 54021	PL 31, 00391 Helsinki (09) 5402 453 (09) 5402 528 (viestintä)
Hartwa-Trade Oy Ab	Konalantie 47 C (09) 54021	PL 23, 00391 Helsinki (09) 5402 526
Oy CC Cold Drink Ab	Konalantie 47 A (09) 5402 300	PL 84, 00391 Helsinki (09) 5402 597
Tehtaat		
Helsinki	Ristipellontie 4 (09) 54021	PL 31, 00391 Helsinki (09) 5402 453
Lahti	Kolkankatu 17 (03) 86211	PL 44, 15101 Lahti (03) 7521 552
Tornio	Lapinkullankatu 1 (016) 43366	PL 33, 95401 Tornio (016) 433 601
Myynti		
Valtakunnallinen tilauskeskus	9800 - 52332	(09) 5402 512
Etelä-Suomi		
	Ristipellontie 4 (09) 54021	PL 31, 00391 Helsinki (09) 5402 273
Lounais-Suomi		
	Pereentie 155 (03) 3693 111	33950 Pirkkala (03) 3693 240
Kaakkois- ja Itä-Suomi		
	Kasaajankatu 13 (03) 86211	15520 Lahti (03) 7822 233
Länsi- ja Pohjois-Suomi		
	Korsholmanpuistikko 42 (06) 2134 411	65100 Vaasa (06) 2134 408

HARTWALL
online
www.hartwall.fi

Baltic Beverages Holding AB

Osoite	Puhelin Telekopio	Osoite	Puhelin Telekopio
Pääkonttorit		Baltika Brewery	
Suomi: Ristipellontie 4 PL 31, 00391 Helsinki	(09) 54021 (09) 5402 514	6 Proezd, 9 kvartal Promzona, "Parnas-4"	+7 812 3299 100 +7 812 3299 148
Ruotsi: Bryggerivägen 10-12 S-16186 Bromma, Ruotsi	+46 (8) 7577 000 +46 (8) 291 303	194292, St. Petersburg, Russia	
Saku Brewery		Yarpivo Brewery	
EE - 3400 Saku, Harju, Estonia	+372 6 508 400 +372 6 508 401	63, Pazharskogo Ulitsa 150030 Yaroslavl, Russia	+7 0852 442 508 +7 0852 442 500
Aldaris Brewery		Taopin Brewery	
44 Twaika Str. LV - 1005 Riga, Latvia	+371 7023 201 +371 7023 224	85, Shossejnaya Str. Tula, 300036 Russia	+7 0872 397 577 +7 0872 397 384
Kalnapilis Brewery		Slavutich Brewery	
Taikos al. 1 LT - 5319 Panevezys, Lithuania	+370 54 61645 +370 54 64667	Zapozhnik Str. 330076 Zaporozhy, Ukraine	+380 612 412 042 +380 612 425 744







HARTWALL